SAREA PĂMÂNTULUI

Buletin de informare misionar-pastorală şi culturală a staţiunii Târgu Ocna, judeţul Bacău

Apare cu binecuvântarea IPS Dr. Ioachim, Arhiepiscopul Romanului şi Bacăului

Anul XV, nr. 3 (59) / iulie-septembrie 2019

Despre lucruri bune

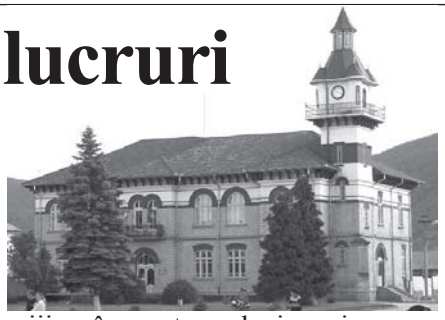

Încet, dar sigur, toamna îşi intră în drepturi, codrul şi-a schimbat culoarea, copiii au început şcoala, iar cei care au trudit la munca pământului aşteaptă roadele. Vara aceasta a fost călduroasă şi săracă în precipitaţii; mai degrabă prielnică vacanţelor şi mai puţin altor activităţi. Cu toate acestea, autoritatea publică locală a desfăşurat activităţi specifice menite să ducă la realizarea unor obiective propuse încă de la începutul anului.

(continuare în p. 16)

Jurist Maria STAN

† Ioachim
Arhiepiscopul Romanului şi Bacăului

PRIN CRUCE, SACRIFICIUL DE SINE ARE VALOARE SOTERIOLOGICĂ

În timpul liturgic marcat de Sfânta Cruce, atât duminica dinainte de 14 septembrie, cât şi cea de după această dată sunt închinate cinstirii lemnului de viaţă dătător, pe care Hristos a coborât în mijlocul creaţiei pentru a vindeca rana neascultării şi a-l împăca pe om cu Dumnezeu.

(continuare în p. 3)

Protoiereu Ioan BÂRGĂOANU

Iubirea mistică între Taina Crucii şi teologia simeoniană

Hristos, Domnul Slavei, a ajuns la maxima proximitate faţă de natura umană prin însăşi Întruparea Sa, ca asumare a condiţiei umane, dar şi prin Jertfa supremă de pe Golgota durerii prin Taina Crucii.

Totul, de la un cap la altul, este urmat şi asumat ca un fir roşu printr-o forţă generatoare. Hristos este izvorul acestei forţe care este una vificatoare. Hristos este

(continuare în p. 8

Preot Daniel NICHITA

Grota Sihastrului - invitaţie la o drumeţie a inimii -

Dobrogea, tărâm fermecat, plin de taine, un loc ce te cucereşte prin bogăţia vestigiilor istorice, a comorilor sale culturale, dar şi prin natura sălbatică, cu peisaje copleşitoare. Aceasta este imaginea locului ce-i primeşte cu braţele deschise pe toţi vizitatorii, printre care m-am numărat

(continuare în p. 6)

editorial

Cele două surori din Betania inimii

Praznicele Maicii Domnului între care se înscrie şi Naşterea ei cinstită la 8 septembrie ne pun înainte, între altele, şi pomenirea casei din Betania cu cele două surori Marta si Maria. Nu întâmplător numele uneia dintre surori era acelaşi cu al Maicii Domnului, căci citind despre

Preot Petru RONCEA

Cuprins
– pe pagina a 2-a –

«Sarea pământului» poate fi accesată şi pe Internet, la adresele **www.tirguocna.ro,** şi **www.potirulviisoarei.ro**

Redacţia mulţumeşte Primăriei Târgu Ocna, pentru contribuţia financiară oferită la apariţia tipărită a acestui număr.

Cuprins

† Ioachim / **Prin Cruce, sacrificiul de sine are valoare soteriologică** 1

Jurist Maria Stan / **Despre lucruri bune** 1

Protoiereu Ioan Bârgăoanu / **Iubirea mistică între Taina Crucii şi teologia simeoniană** 1

Preot Daniel Nichita / **Grota Sihastrului - o invitație la o drumeție a inimii -** 1

Preot Petru Roncea / **Cele două surori din Betania inimii** 1

Maria Ilie / **Discurs funerar** 7

Drd. Ghionoiu Vlad-Ionuț / **Inteligența credinței (dogma)** ... 6

General (r) Conf. Univ. Dr. Vasile Jenică Apostol / **O campanie pentru întregirea României şi liniştea Europei** 10

Preoit Cătălin Ilie / **Parohia Slănic Moldova de-a lungul timpului** 15

Preot Iulian Neagu / **Clerici slujitori ai Bisericii strămoşeşti în satele Protoieriei Moineşti** 17

Prof. Ion V. Balcanu / **Pasiune şi rigoare - Mihai Drăgan** ... 19

Valeriu Filimon / **Mătănii** 21

Preot Benone Paul Văsâi / **Toaca, instrumentul care uneşte inimile** 22

Prof. Oana Chiticaru / **Şcoala de vară: Credință, Joc, Creație...** 22

Preot Silviu Butucaru / **Şcoala de vară: Cultură, artă, spiritualitate...** 24

Valeriu Filimon / **Sonata lumii** 24

Presb. Drd. Ing. Nicoleta Vartolomei / **Cătina - ginsengul românesc** 25

Preot Dr. Dumitru Bodale / **În Biserică este Mântuirea** ... 28

Maria cea din Betania ne ducem cu gândul la Maica Domnului, la prunca Maria a Drepților Ioachim şi Ana, Fecioara care s-a umplut de Duhul Sfânt din copilăria ei şi pe care Dumnezeu a ales-o ca în pântecele ei să Se întrupeze Fiul lui Dumnezeu, să-L primească în casa pântecelui ei pe Iisus Hristos.

Evanghelia Praznicului ne spune că Marta l-a primit pe Iisus în casa ei. Nu l-a închis uşa. Betania rămâne importantă în istoria mântuirii prin casa Mariei şi a Martei care a fost deschisă pentru Hristos. Betleemul în schimb a rămas ca o localitate ce a închis uşa lui Hristos. Când i-a venit vremea Sfintei Fecioare, n-a avut loc unde să-L nască pe Fiul lui Dumnezeu, pentru că toate casele erau ocupate, nu era loc în niciuna pentru Maica Domnului. Marta însă în Betania l-a primit în casa ei. E mare lucru să poți să-L primeşti pe Hristos în casa ta! E mare lucru să deschizi poarta ca să-L primeşti pe Hristos în curtea ta. E mare lucru să primeşti pe trimisul lui Dumnezeu, care este icoana lui Hristos, în parohia ta, în biserica ta, în casa ta. Se referă aceasta şi la preot, se referă şi la soțul tău şi la soția ta, şi la copilul tău, şi la vecinul tău, şi la săracul care stă pe drum, şi la străinul care bate la uşa ta. La toți se referă acest cuvânt şi noi ne arătăm predispoziția de a-L primi pe Hristos după modul în care ne raportăm la semenii noştri, la cei care bat la poarta şi la dragostea noastră. A primi în casă pe Hristos înseamnă a-l primi pe cel străin, a ospăta în casă pe cel bolnav, pe cel sărac, flămând, însetat sau gol. Ori de câte ori deschidem uşa noastră şi facem o milostenie, ori de câte ori deschidem inima noastră şi primim în ea pe cineva, atunci pe Hristos L-am primit. Marta L-a primit în casa ei pe Hristos. Iar această femeie avea o soră ce se numea Maria care, şezând jos lângă picioarele lui Iisus asculta cuvintele Lui. Cele două surori înseamnă două părți ale ființei noastre, partea văzută şi cea nevăzută, partea lucrătoare şi cea meditativă. Noi primim cu mâinile noastre, îmbrățişăm pe cineva, dar în inima noastră, înlăuntrul nostru se produce o comuniune tainică cu acea persoană. Maria din noi stă jos, se pleacă şi ascultă cuvântul lui Hristos.

Sfânta Fecioară Maria s-a arătat, ca şi Marta, primitoare de Hristos mai întâi în pântecele conştiinței sale, pentru că s-a umplut de Duhul Sfânt încă de la naşterea şi pruncia ei, trăind în Sfânta Sfintelor şi fiind hrănită de îngeri. În persoana ei a adunat toată aşteptarea Vechiului Testament, toată jertfa profeților si a oamenilor sfinți care L-au dorit pe Mesia. Precum într-un geniu se adună toată înțelepciunea unei generații sau a mai multora - de aceea geniile apar din când în când în istorie, în timp, după cum se clădeşte din generație în generație energia creatoare care se revarsă prin darul lui Dumnezeu în persoana cuiva ce devine un geniu -, aşa Maica Domnului a adunat în sine toată aşteptarea lui Mesia de la Adam şi până la plinirea vremii, toată dorința arzătoare după venirea Aceluia care să răscumpere lumea.

La Praznicul Naşterii Maicii Domnului să punem un accent aparte pe sora Maria care poartă numele Maicii Domnului. După ce L-a primit în inima ei, apoi şi în pântecele său, cu mădularele văzute ale trupului, cu partea Martei din ea a purtat de grijă de Fiul lui Dumnezeu, iar cu partea Mariei din ea asculta cuvântul Lui, cum citim deseori în Sfânta Scriptură că Sfânta Fecioară Maria asculta şi punea la inimă toate cuvintele lui Iisus Hristos. Când bătrânul Simeon L-a luat în brațe pe Iisus Hristos şi a profețit că El va fi spre căderea şi ridicarea multora din Israel şi că prin inima Maicii Domnului va trece sabie, ea punea toate aceste cuvinte în inima sa. Apoi, urmându-L îndeaproape, ea asculta cuvintele Lui şi îndemna pe toți cei de lângă El să facă tot ce le va spune, aşa cum aflăm la nunta din Cana Galileii.

Să facem şi noi lucrarea Martei, primindu-L pe Hristos în casa ființei noastre prin toate uşile: prin ochi, prin auz, prin pipăire, prin miros, prin gust. Şi primindu-L înăuntrul nostru, s-ascultăm apoi cuvântul Lui la fel ca Maria din Betania, ca Maica Domnului, şi să-l împlinim. E şi acest gând unul din multele ascunse în taina Evangheliei Sfintei Liturghii de la Praznicul Naşterii Maicii Domnului.

PRIN CRUCE, SACRIFICIUL DE SINE ARE VALOARE SOTERIOLOGICĂ

(urmare din p. 1)

În Epistola către Galateni, în fragmentul din Apostol citit în duminica de după Înălțarea Sfintei Cruci, Sfântul Pavel spune: „M-am răstignit împreună cu Hristos; şi nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăieşte în mine.” (Gal 2, 20). Iar în Evanghelia zilei stă scris: „Oricine voieşte să vină după Mine să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie.” (Mc 8, 34) Legătura dintre cele două texte liturgice o face tot Sf. Ap. Pavel care, după ce spune „M-am răstignit împreună cu Hristos”, adaugă „şi nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăieşte în mine. Şi viața de acum, în trup, o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu, Care m-a iubit şi S-a dat pe Sine însuşi pentru mine.” (Gal 2, 20).

Înțelegem de aici că cel care vrea (nu este *obligat*) să Îi urmeze lui Hristos, trebuie să se lepede de sine şi să Îl lase pe Domnul să vieze în el. Acesta este elementul esențial al vieții: a-L lăsa pe Hristos să locuiască în noi şi nici o altă persoană să nu se confunde cu persoana Sa. Cum facem aceasta? Imitând ceea ce face El, adică iubind! Aceasta este cea mai mare poruncă dată de Hristos oamenilor, iar de împlinirea ei depinde întâlnirea şi reintegrarea noastră în iubirea lui Dumnezeu. Teoforii sunt făclierii Legii care au schimbat la față lumea şi care şi acum, în acest veac întunecat, pot aduce lumină pentru a aprinde inima omului recent de dorul întâlnirii cu Dumnezeu.

O condiție: lepădarea de sinele egoist

Dumnezeu a creat lumea din iubire (In. 3, 6), dar omul, deşi are conştiința prezenței lui Dumnezeu în creației, nu a răspuns acestei iubiri, înstrăinându-se într-o căutare eşuată şi rămânând prizonierul unei iubiri de sine autosuficiente. Această rătăcire a omului îmbrăcat în *haine de piele*, cum îl numeşte teologul Panayotis Nellas, a declanşat împlinirea vremii, a timpului în care Dumnezeu coboară în creație pe treptele Crucii pentru a-i arăta omului că drumul întâlnirii cu El trece prin asumarea suferinței şi mergerea pe urmele paşilor Răstignitului a Cărui povară reprezintă vina neascultării tuturor descendenților din Adam. Fiul lui Dumnezeu Şi-a arătat iubirea pe cruce, în suferință, deschizându-Şi brațele țintuite pe lemn într-o îmbrățişare părintească iertătoare. Acest altar de suferință trebuie cinstit cu evlavie şi recunoştință, căci prin el se manifestă plenar iubirea lui Dumnezeu pentru oameni. Iubirea răstignită pe Cruce este o imagine de neconceput, care depăşeşte orice rațiune, dar din această taină izvorăşte tot harul.

De aceea, în această duminică, ce urmează sărbătorii Înălțării Sfintei Cruci, în care ni se vorbeşte despre lepădarea de sinele egoist şi asumarea crucii personale, trebuie să înțelegem că fiecare om care iubeşte asemenea lui Hristos, trebuie să fie capabil să Îi urmeze Lui. Iisus a spus: Mă iubeşte cel care Îmi urmează. Cu alte cuvinte: dacă cineva vrea să Îmi urmeze, dacă cineva vrea să Îmi declare dragostea sa, dacă cineva pretinde a fi unul dintre prietenii Mei, atunci el trebuie să Mă imite. Şi această cale este uneori o coborâre abruptă, contrar sfaturilor izvorâte din rațiunea omenească, o sondare profundă în adâncul de ființă acolo unde se aşază umbra faptelor necurate şi izvorăsc gândurile care tulbură viețuirea în Duhul lui Dumnezeu, o îndurare a nedreptăților, o asumare a unor suferințe sau vinovății străine.

Când Iisus îl cercetează pe om, El coboară, Se întrupează şi devine egal cu el. Hristos coboară între oameni şi ajunge până la Cruce. Coboară în mormânt şi în iad. Să Îi urmezi calea înseamnă nu doar să Îl însoțeşti spre Înviere, ci şi în patimă şi moarte. El însuşi ne spune aceasta prin Sfântul Apostol Pavel, care zice: „Căci vouă vi s-a dăruit, pentru Hristos, nu numai să credeți în El, ci să şi pătimiți pentru El” (Flp 1, 29). Gândul la moarte sau a fi mort pentru lume, a te înstrăina de lumescul lumii şi de ceea ce te circumscrie strict în orizontul duhului hedonist şi umanist al consumării existenței proprii în acest veac sunt tot atâtea moduri de a-ți asuma crucea.

Şi acceptarea suferinței ne face să completăm la rândul nostru ceea ce lipseşte ca dovadă trupului Său, care este Biserica (cf. Col 1, 24: „Acum mă bucur de suferințele mele pentru voi şi împlinesc, în trupul meu, lipsurile necazurilor lui Hristos, pentru trupul Lui, adică Biserica”). În fapt, urmarea lui Hristos înseamnă să devenim, asemenea Lui, un bob de grâu care este forțat să moară ca să poată rodi. Să Îi urmezi lui Hristos înseamnă să te dăruieşti ca mai apoi să te regăseşti într-un astfel de parodox, care este, totuşi, o evidență. Înseamnă să te uiți pe tine şi să te dăruieşti în totalitate celorlalți. Aceasta înseamnă a-L imita pe Hristos.

Toate acestea se înscriu în sfera verbului (a iubi), care a transfigurat fața lumii după chipul creatorului său, iar a iubi hristic înseamnă să trăieşti veşnic în Hristos, să-L accepți pe Hristos înlăuntrul tău şi să-L laşi să vorbească prin cuvintele tale, să-i miluiască pe neputincioşi prin mâinile tale, să împlinească viața celorlalți prin osteneala propriei tale vieți pe care ai închinat-o lui Dumnezeu.

„Răstignirea” pentru aproapele

Lucrarea duhovnicească a omului angajat pe calea asumării îndumnezeirii se împlineşte prin cruce, necazuri, neputințe şi suferințe. Comuniunea omului cu Dumnezeu se fundamentează de altfel pe altarul crucii, de

aceea Sfântul Chiril al Alexandriei spune: „Dacă Hristos n-ar fi murit pentru noi, noi nu ne-am fi mântuit”. În felul acesta, cuvintele care spun că „mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să şi-l pună pentru prietenii săi” (In 15,13) prind viaţă şi sens tocmai raportându-se la jertfa crucii lui Hristos, care uneşte şi vindecă-mântuieşte.

Purtarea crucii personale şi „răstignirea” pentru aproapele sunt forma actualizată a supliciului Golgotei ca împlinire asumată a urmării Lui, ce ne unesc hristic în taina iubirii jertfelnice care este raţiunea de a fi a omului cel nou restaurat după chipul şi asemănarea Creatorului Său. Murind păcatului şi omului cel vechi, prin renunţarea asumată la formele de stimulare a sinelui egoist, nu facem altceva decât să ne purtăm crucea cotidiană în duhul lui Hristos, parcurgând sinuosul drum de la robia autonomismului individual, la libertatea iubirii împărtăşite. Numai în aceste condiţii crucea vieţii noastre este o jertfă bineplăcută oferită lui Dumnezeu, iar fără speranţa învierii, viaţa umană eşuează în însingurare, în înstrăinare, acolo unde perspectiva morţii este văzută ca neant sau trecere în nefiinţă. Acesta este rezultatul evaluării unilaterale a teologiei patimilor şi morţii lui Dumnezeu care au alimentat concepţii străine de adevăratul duh patristic şi scripturistic, ajungându-se la concluzia filosofică dezolantă a „morţii lui Dumnezeu” de tip nietzschean şi care conduce la angoasă şi vid existenţial. Întotdeauna Ortodoxia a evaluat patimile crucii din perspectiva învierii lui Hristos, umplând de speranţă şi curaj viaţa mucenicilor, adevăraţii ostaşi ai lui Hristos, a părinţilor neptici şi a altor cuvioşi şi drepţi în lupta lor cu duhul veacului.

Dincolo de disperare, solitudine, angoasă, tristeţe, purtătorii şi adoratorii crucii (crucicolae) simt pe Hristos - Biruitorul morţii şi personificarea speranţei Care spune că moartea este, pentru prietenii Săi, un somn din care cei adormiţi se vor ridica pentru a se împărtăşi din iubirea veşnică a veşnicului Dumnezeu. Sângele lui Hristos vărsat pe cruce este cel pe care îl primim euharistic şi care exprimă starea de continuă jertfire a Mielului şi prin care devenim consangvini cu Hristos, fraţi întru El şi fii ai Tatălui ceresc. Această băutură mistică ne animă, ne dinamizează şi ne încurajează în asumarea crucii personale, bine ştiind că, aşa cum spune Sfântul Ioan Hrisostom, ea este „medicamentul nemuririi” ce ne vindecă rana morţii provocată de păcat.

Omul contemporan şi înstrăinarea de Dumnezeu

Doar asumându-ne crucea personală demonstrăm fiinţarea noastră întru libertate, în raport cu Dumnezeu şi cu lumea. Aşa cum Hristos Şi-a asumat crucea, făcându-Se ascultător până la moarte, omul îşi împlineşte libertatea opţiunii tocmai prin asumarea suferinţelor şi chiar a morţii. Reţetele de viaţă moderne vorbesc despre nutriţie echilibrată proteic, despre tehnici de înfrumuseţare corporală şi de menţinere a ei, despre crearea unui spaţiu artificial ambiental care să genereze energii fortificatoare pentru psihicul uman (Feng Shui) în încercarea de abolire a suferinţei, însă, intenţionat sau nu, prin acestea se distrage atenţia creştinului modern de la ceea ce ar trebui să constituie preocuparea fundamentală a sa şi anume raportarea la Dumnezeu. Aceste preocupări moderne sunt fructul unui antropocentrism hedonistic ce vizează fabricarea unui surogat edenic.

Pentru omul modern este de neînţeles cum asumarea crucii ar putea deschide perspectiva libertăţii fiinţei precum şi a vindecării neajunsurilor maladive ale ei. Cu cât înstrăinarea faţă de ceea ce ar trebui să reprezinte „omul cel nou” este cronicizată, cu atât leacul care are puterea tămăduirii este mai amar. Dacă euharistia este „doctoria nemuririi” ce are puterea de a ne încorpora în Hristos Cel veşnic, crucea este „leacul şi calea spre sănătatea fiinţei”, aşa cum mărturiseşte N. Velimirovici. Pentru cei ce s-au abandonat lumescului şi sunt indiferenţi la darul Crucii, înstrăinarea de Dumnezeu e o a doua fire ce se constituie drept cadrul natural al unei existenţe hibride în care sinele şi lumea sunt sinteza nefericită a acestei opţiuni. Astfel, omul contemporan refuză paradigma oferită de Adam cel Nou, erijându-se în „omul de tip nou” ce este conştient că nu trebuie să-şi refuze împlinirea nevoilor naturale – ca singură cale ce îi poate asigura confortul psiho-somatic, dincolo de orice suferinţă şi încordare existenţială. Pentru o astfel de tipologie umană, chemarea incomodă a crucii nu mai reprezintă o paradigmă socială, ci opţiunea specific religioasă a unei anumite categorii ce stă sub semnul aceluiaşi crez.

Sfântul Ioan Hrisostom spune că cei ce se unesc cu Dumnezeu şi sunt un duh cu El sunt înstrăinaţi de lume, deşi trăiesc în mijlocul ei. De aceea, „nu trebuie să fim lumeşti în lume”, deoarece cei încorporaţi în Hristos pregustă darurile tainei Împărăţiei încă din lumea aceasta, fiind angajaţi în pelerinajul transfigurării taborice şi trăind într-o continuă stare de răstignire faţă de lumescul propriei fiinţe. Tot în teologia hrisostomiană, acest pelerinaj spre îndumnezeire este o constantă cotidiană a răstignitului, o stare existenţială jertfelnică de continuu dinamism sinergic şi e imaginea unui triptic ascetic ce include lepădarea de sine, asumarea crucii şi urmarea lui Hristos.

Pentru o înţelegere corectă a lepădării de sine ca angajare ascetică în perspectiva comuniunii cu Hristos, Sfântul Ioan spune că înstrăinarea faţă de propriul sine înseamnă „să n-ai nimic comun cu tine însuţi, ci să te dai primejdiilor, ca şi cum n-ai suferi tu acestea, ci altul”, iar această atitudine ascetică nu trebuie să fie un impuls de moment care să dureze cât aroganţa unui gând efemer ocazionată de mustrarea pasageră a cugetului, ci este necesar să fie o stare de continuă „junghiere”, a fiinţei întregi în toate modurile ei de manifestare.

Participarea la Taina Crucii

În Epistola către Galateni (6,14), Apostolul Pavel subliniază ambivalenţa răstignirii omului faţă de lume şi a lumii faţă de om, pătrunzând în intimitatea tainei crucii spirituale. Astfel, dacă răstignirea lumii faţă de monah se reduce la claustrarea între zidurile unei mănăstiri, în schimb răstignirea

omului față de lume are implicații duhovnicești mult mai profunde, ca lucrare lăuntrică de răstignire a poftei păcătoase și a patimii ce lucrează în inimă, față de tentația lumescului. Răstignirea omului față de lume se împlinește atunci când coboară în sine pentru a analiza introspectiv dispozițiile inimii sale și este dezrădăcinată de aici împătimirea față de faptele înstrăinării de Dumnezeu, pentru ca apoi să urmeze calea ascendentă a unirii gândului curățit, ca jertfă, cu Dumnezeu pe care-L contemplă. Analizând cuvintele apostolului Pavel referitoare la înțelesul duhovnicesc al răstignirii, Sfântul Teofan Zăvorâtul spune: „când veți părăsi toate faptele pătimașe, se poate spune că lumea s-a răstignit pentru voi, iar când veți stinge înșeși patimile, se va putea spune că și voi v-ați răstignit față de lume". Măsura suferinței izvorâte din asumarea propriei cruci e direct proporțională cu starea păcătoasă a propriei ființe, iar purtarea ei devine cu atât mai ușoară, cu cât urmarea lui Hristos este mai intensă și mai constantă. Când omul refuză răstignirea față de lume și părăsește calea către Hristos, păcatul zidește în lăuntrul său propriul suflet, ca icoană a răului ce înrobește ființa unei lumi din care Dumnezeu este exclus. Urmarea lui Hristos e tocmai lepădarea sinelui egoist și înlocuirea cu omul cel din lăuntru, ascuns în adâncul insondabil al inimii, hrănit de harul lui Hristos în smerenia ascultării crucificate față de El. Doar astfel Hristos ia chip în noi, hristificând mintea și inima noastră, vindecându-le de omenescul teluric și moartea spirituală. Astfel, în actul asumării răstignirii noastre e prezentă puterea lui Hristos Care ne ușurează suferința pentru că este prezent înlăuntrul ființei noastre (cf. Gal 2, 20) într-o continuă stare de jertfă în care suntem și noi asimilați prin participare. Gândul la această prezență aduce mângâiere și estompează neplăcerile provocate de necazurile proprii, dând în același timp sens supraviețuirii noastre în umbra Crucii Lui. Urmarea lui Hristos este „o continuă dezrădăcinare a iubirii de sine și ascultare necondiționată de voia lui Dumnezeu", cum mărturisește Ioannis Romanidis, ca o continuă participare la Taina Crucii ce are puterea transfigurării totale a iubirii în ființa umană din orientarea sa

egocentristă, în deschidere altruistă. Taina Crucii însoțește sinergic ființa umană în parcurgerea treptelor devenirii sale conducând-o prin curățire, luminare și îndumnezeire, înlocuind centrismul iubirii de sine prin deschiderea spre hristocentrismul iubirii crucificate, filantropice, dinamizând puterile psihosomatice ale omului spre adevărata sursă a vieții spirituale ce izvorăște din mormântul gol al lui Hristos. Angoasa morții iminente e înlocuită de bucuria vederii lui Hristos înviat Ce a biruit moartea prin patima Sa, iar aceasta este o invitație la a accepta nu doar actul răscumpărător al lui Hristos ci, mai ales, cel al asumării răstignirii personale, ca singură cale de împăcare plenară cu Dumnezeu.

Purtarea crucii împreună cu cel ce suferă

Astfel, răstignirea personală nu are doar o dimensiune verticală, privită doar ca răspuns la iubirea milostivă a lui Dumnezeu, ci îndeplinește în iconomia ei și o funcție orizontală în raport cu mădularele Bisericii, ca jertfă pentru aproapele, împlinind ca act al trăirii creștine ceea ce în mod simbolic crucea evocă semantic - unirea cerului cu pământul și împărtășește omului iubirea răstignită. Jertfa pentru aproapele e actualizarea sacrificiului de pe Golgota și imitarea vieții lui Hristos în cotidianul preocupărilor, exemplul suprem al iubirii în duhul lui Hristos, căci „mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi" (In 15, 13). Cel mai subtil exemplu de compasiune este în gândirea părintelui Stăniloae sacrificiul de sine, ca purtare a crucii împreună cu cel ce suferă, iar această disponibilitate nu se poate câștiga decât renunțând la prioritățile personale. Renunțarea la sine și angajarea în slujirea aproapelui ne așază într-o stare de liniște, de odihnă a ființei, umplându-ne de bucurie duhovnicească ce nu e posibilă altfel decât ca renunțare totală la sine: „nu putem face totul pentru celălalt, dacă ținem la plăcerile noastre egoiste".

Așadar, omul înduhovnicit trebuie să fie imaginea hristificată a Celui după chipul Căruia a fost creat, mădular al trupului eclesial prin care Dumnezeu lucrează mântuirea în ogorul Împărăției, prin care adapă și hrănește, vindecă și mângâie pe frații Săi mai mici. Omul este conceput în formă hristificată tocmai pentru a rămâne într-o continuă stare de jertfă cu mâinile întinse filantropic și privirea întoarsă spre sinele răstignit, împlinind porunca noii Legi împărtășite de Hristos apostolilor. Iubirea jertfelnică și înțelegătoare, ce unește și bucură în duhul lui Hristos pe tot omul care vine în lume, trebuie să fie pentru noi singura rațiune de a fi.

Totodată, pentru creștinul contemporan chemat să-și asume moștenirea bimilenară a Creștinătății în dialog cu noile forme de manifestare a religiozității a-morale și a-teiste, Taina Bisericii rămâne mediul în care sacrificiul de sine are valoare soteriologică, iar crucea își asumă calitatea de axă a lumii prin intermediul căreia a fost și este posibilă întruparea lui Dumnezeu și îndumnezeirea omului, revelarea iubirii chenotice divine și devenirea omului ca transfigurare a lui.

Grota Sihastrului - invitație la o drumeție a inimii -

(urmare din p. 1)

şi eu, timp de câteva zile. Regiunea este plină de superlative: singura din țară având toate formele de relief şi cei mai vechi munți; cel mai divers ecosistem al Europei, cel al Deltei Dunării; Tropaeum Traiani, cel mai mare monument arhitectural antic din țară; Histria, cea mai veche aşezare urbană, şi exemplele pot continua. Foarte impresionant este însă multiculturalismul etnic, întâlnit doar pe aceste meleaguri. Astfel, alături de români poți întâlni turci, bulgari, tătari, rromi, evrei, lipoveni, ucrainieni sau aromâni, sosiți pe aceste meleaguri într-o anumită perioadă istorică.

Pentru ortodoxia românească, Dobrogea va reprezenta pentru totdeauna locul ei de naştere, prin predica apostolică a Sf. Apostoli Andrei si Filip, ca probă a continuității daco-romane în acest colț de pământ. Lucrarea lor misionară, descrisă de atâția Părinți şi Scriitori ai Bisericii[1], este confirmată, în principal de tradiția populară şi folclor, dar şi de toponimia teritoriului dobrogean: *Peştera Sf. Andrei*, *Pârâul Sf. Andrei*, *Colindul Sf. Andrei* etc. Dealtfel, în această ultimă creație populară sunt amintiți Traian şi Decebal, care ar fi venit împreună pentru a-l vedea pe marele Apostol, frate al lui Petru. Odată cu întemeierea primelor comunități creştine străromâne în Dobrogea, sunt hirotoniți clerici şi sunt ridicate biserici, fapt ce atestă o oarecare organizare religioasă pe aceste meleaguri. O mărturie solidă în acest sens o avem în participarea episcopilor tomitani la aproape toate cele 7 Sinoade Ecumenice. Aşadar, predica apostolică a făcut ca în pustiul dobrogean să răsară nenumărate lăcaşuri de închinare, populate de mulțimea de monahi şi monahii, adevărate flori ale credinței noastre strămoşeşti.

MĂNĂSTIREA SF. IOAN CASIAN

Între relatările privind viața acestor isihaştri anonimi sau cunoscuți, un caz aparte îl reprezintă nevoința Sf. Ioan Casian, născut în Dobrogea (360 d.Hr.) şi trecut apoi la cele veşnice în Franța (435 d.Hr.). Conform mărturiei episcopului Ghenadie al Marsiliei (*De viris illustribus*), după ce a primit o bogată cultură clasică, Ioan dobrogeanul a hotărât să plece în Țara Sfântă, împreună cu prietenul său, Sf. Gherman, stabilindu-se într-o mănăstire din apropierea Betleemului. După anul 404 d.Hr., cei doi merg la Constantinopol, Ioan Casian fiind hirotonit diacon de însuşi patriarhul cetății, Sf. Ioan Gură-de-Aur. De aici drumul său continuă la Roma, unde-i va prezenta Papei Inocențiu I (401-417 d.Hr.) rugămintea clerului şi a poporului din Constantinopol, de a-l ajuta pe Ioan Gură-de-Aur, exilat pentru a doua oară. Tot în legătură cu acest moment, cunoaştem că Sf. Ioan Casian pleacă din Roma, ajungând în Galia, mai precis în Marsilia, unde va întemeia, în jurul anului 415 d.Hr., două aşezăminte monahale, una pentru monahi şi alta pentru călugărițe. Astfel, opera Sf. Ioan Casian reuşeşte să creeze o întrepătrundere perfectă a spiritualității apusene cu cea răsăriteană, într-un model pentru ecumenicitatea contemporană.

Românii, aflând că acela ce a pus bazele monahismului apusean a fost de neam daco-roman, au dorit ridicarea unei punți peste timp, care să lege locul naşterii de cel al adormirii Sf. Ioan Casian. Astfel, în 2001 a fost terminată şi sfințită Biserica mănăstirii ce-i poartă numele, aflată nu departe de peştera şi satul cu Casieni, din Podişul Casimcei. Situată în vârful unui platou, printre ciulini uscați si tufe de păducel, măturați de un vânt tăios, clădirea a fost zidită din piatră albă calcaroasă, specifică locurilor de aici. Privită din depărtare, ea pare un refugiu, un adăpost, în pustietatea ce o înconjoară. Prin strădania părintelui stareț Iustin Petru, alături de biserică s-au adăugat două corpuri de chilii, precum şi o Trapeză Mare, unde monahii şi pelerinii servesc masa, după sfârşitul Sfintelor Slujbe. Având şi înfățişare de cetate, cu formă dreptunghiulară, mănăstirea va fi dotată ulterior si cu turn-clopotniță, muzeu şi bibliotecă.

Zona, denumită generic Dealul Casienilor, reprezintă un

ansamblu de situri arheologice, în mare parte necercetate, format din peşteri şi adăposturi săpate de om. La capătul unei poteci care pleacă din spatele mănăstirii se află Peştera Sf. Ioan Casian, locul fiind folosit, din cele mai vechi timpuri, drept chilie pentru mulţi sihaştri nevoitori din ţinutul Casienilor. Dealtfel, în drumul nostru către peşteră putem vedea „Stânca Sfântului”, cu inscripţia „hotarele Casienilor şi Peşteruca”, descoperită la începutul secolului XX de către marele Vasile Pârvan. Accesul către grotă este anevoios, printre stânci si tufişuri uscate, însă calea străbătută cândva de Sf. Ioan Casian se termină cu o scară, ridicată parcă de pe pământ la cer. Odată urcaţi pe ea, pătrundem într-un spaţiu amintind mai degrabă de acele locuinţe ale avvelor din Patericul egiptean. În timp, locul a fost amenajat pentru slujirea liturgică, fiind compartimentat asemenea spaţiului eclezial. Zidurile lucioase încă mai păstrează urme de inscripţii, incizate în peretele calcaros, una dintre acestea fiind cuvântul „sfânt” în limba greacă.

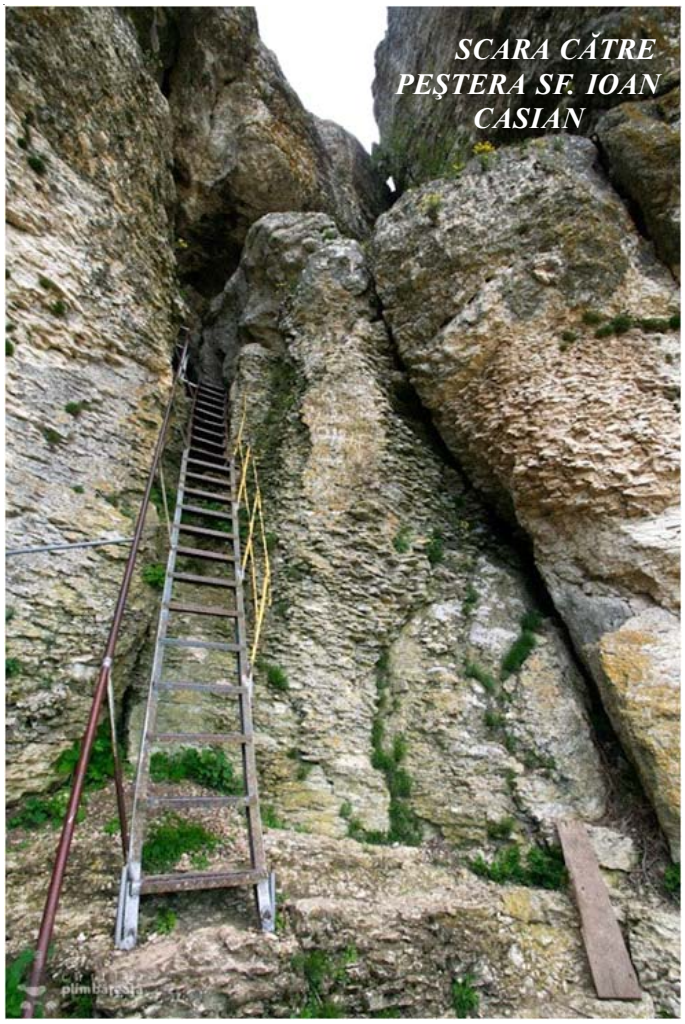

SCARA CĂTRE PEŞTERA SF. IOAN CASIAN

Personal, am avut prilejul de a intra în vara aceasta în ,,peştera sfântului”, tremurând parcă de emoţia înălţimii la care este situată. O chilie incredibil de călduroasă şi de uscată, în care intri aproape târâş, pe o uşiţă cât statura unui copil, astfel aş putea-o descrie pe scurt. Gândul mi se îndreptă în acele momente către mulţimea de ucenici şi învăţători, taumaturgi şi contemplativi, săvârşind neîntrerupt şi în ascuns rugăciunea lui Hristos. Genunchii şi paşii lor dezgoliţi au săpat în stâncă trepte şi scări, cotloane de rugăciune şi meditaţie. Cred cu tărie că fără aceste trepte dobrogene, oamenii nu ar mai găsi poate astăzi drumul Peşterii!

[1] Sf. Ipolit Romanul, Eusebiu de Cezareea, Nichifor Calist s.a.

Discurs funerar

„De sunt aice oameni
Cu care n-am dat mâna,
Să facem cunoştinţă
De-aici, de sub pământ.
Eu voi zâmbi de-a pururi
Cu chipul din ţărâna
Ce-mi este azi şi veşnic
Fiinţă şi mormânt.

De m-aţi iubit vreodată,
Să nu oftaţi, sunt bine!
La cap stă crucea dreaptă,
Pe piept-pământul drag.
Vor creşte flori din mine,
Vor creşte sânziene...
Din mine noaptea-ncepe
Şi tot văzduhul larg.”

Îşi ia adio tata,
Aud cum mama plânge
Le simt în piept durerea
Şi ştiu că vor pleca...
Iubirea lor mi-e lacrimi
Mi-e aer şi mi-e sânge
În corpul de ţărâna
Ce-mi pare-atât de grea.

E tot mai greu pământul
Ce-apasă peste ochii
Ce nu i-oi mai deschide...
Şi-atât aş vrea să plâng!
Simt clopotul ce bate
Şi frica cum se-ntinde
Prin tot sicriul negru
În care trupu-mi strâng.

„Să nu-mi călcaţi mormântul!
Căci simt deja cum doare
O urm’a unei cizme
Ce mi-a săpat sălaş.
Aş vrea de-a pururi soare
Să nu îngheţ la noapte;
Mi-e frică de-ntuneric,
Departe de oraş...”

Maria ILIE

Mintea care hoinăreşte o statorniceşte citirea, privegherea şi rugăciunea.
Evagrie Monahul, Filocalia I, Ed. Harisma, Bucureşti, 1993, p. 101).

Luptă-te să-ţi ţii mintea în vremea rugăciunii, surdă şi mută, şi te vei putea ruga.
Evagrie Monahul, Filocalia I, Ed. Harisma, Bucureşti, 1993, p. 105-106).

Iubirea mistică între Taina Crucii şi teologia simeoniană

(urmare din p.1)

însăşi Iubirea, iar aceasta face parte constitutivă din esența lui Hristos Care Se face unul ca fiecare dintre noi[1], aşteptând asumarea vieții şi a dragostei Lui ca fiind a noastră, căci *„prin fața lui Hristos nu se poate trece cu indiferență”*[2]. Viziunea mistică a Sfântului Simeon concepe unirea omenească cu cea dumnezeiască şi a naturii dumnezeieşti cu cea omenească. Este o viziune mai presus de materialitate, adică una simbolică.

În transcendența lucrurilor, *„Hristos este deplin în noi şi noi în El”*[3]. Desigur, nu trebuie văzută o direcție panteistă sau una deistă. Este ceea ce numim *„deja şi încă nu”*[4]. Este anticipare, pregustare a Împărăției Cerurilor, precum şi realitate ontologică. Acest adevăr este afirmat în Liturghia Ortodoxă: *„toate făcându-le, până ce ne-ai suit la cer şi ne-ai dăruit Împărăția Ta ce va să fie”*[5].

Natura Iubirii în viziunea simeoniană trebuie căutată mai întâi în Chipul lui Hristos cel devenit Om pentru mântuirea naturii umane. Iubirea este exprimată cel mai fidel de Sfântul Simeon prin imne. Această Iubire cu caracter de sfințenie este impregnată în fiecare părticică a naturii divino-umane a lui Iisus Hristos. Superioritatea Iubirii hristice este dată de natura sa de universalitate, deschisă tuturor oamenilor doritori de experiența erosurilor dumnezeieşti. Ea nu este inexpugnabilă, ci e soarele ce răsare şi apune, ce încălzeşte şi răceşte, după cum este dată realitatea vieții fiecărui om în chip providențial.

Elogiul pe care îl aduce Sfântul Simeon Iubirii hristice este unul de o frumusețe copleşitoare[6] exprimând pe de o parte latura terapeutică a acestei Iubiri, iar pe de altă parte natura ei transcendentă ca dar divin, pusă în slujba naturii umane. Deci, percepția propusă de gândirea simeoniană este una de reflecție, de smerenie şi de contemplare.

[1] Imnul 15 *cf.* Sfântul Simeon Noul Teolog, *Imne, Epistole şi Capitole, Scrieri III*, introducere şi traducere diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 2001 p. 93- 94: *„iar Hristos Se face mădularele noastre, Hristos devine mâna mea, Hristos devine piciorul meu, ticălosul, iar eu, ticălosul, devin mână a lui Hristos şi picior a lui Hristos; mişc mâna şi Hristos întreg este mâna mea - căci neîmpărțită este Dumnezeirea dumnezeiască, înțelege-mă! - mişc piciorul şi, iată, fulgeră ca Acela. Să nu spui că blasfemiezi, ci primeşte aceasta şi închină-te lui Hristos care te face astfel!”*

[2] Ilarion V. Felea, *Religia iubirii*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2009, p. 359.

[3] Arhiepiscopul Vasili Krivoşein, *În Lumina lui Hristos-Viața şi învățătura duhovnicească ale Sfântului Simeon Noul Teolog*, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 2005, p. 403.

[4] Pr. Petraru Gheorghe, *Misiologie Ortodoxă*, Editura Panfiliu, 2002, p. 21.

[5] *Liturghier*, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 2000, p. 160.

[6] Imnul 17 cf. Sfântul Simeon Noul Teolog, *Imne...*, p. 111-112: Iubirea este *„mâna Ta, ochii şi gura Ta preasfântă, putere şi slavă şi e cunoscută ca o față frumoasă mai presus de toate. E soare neapus pentru cei mai înalți întru cele dumnezeieşti, e stea pururea strălucitoare. Se opune întristării, aceasta alungă invidia şi face să dispară cu totul gelozia satanică. La început topeşte şi subțiază curățind, alungă gândurile şi restrânge mişcările... povățuieşte smerenia şi nu îngăduie nicidecum revărsarea, nici hoinăreala... hrăneşte cele multe, vindecă setea şi dă putere”.*

Când auzi că «cei de pe urmă vor fi întâi şi cei dintâi vor fi pe urmă», înțelege pe cei părtaşi de virtuți şi pe cei părtaşi de dragoste. Căci iubirea e cea din urmă dintre virtuți, după rând, dar e cea dintâi dintre toate, după cinste, vădindu-le pe cele care s-au născut înaintea ei, ca fiind cele de pe urmă.
Marcu Ascetul, Filocalia I, Ed. Harisma, Bucureşti, 1993, p. 315).

Drd. Ghionoiu Vlăduț-Ionuț
Facultatea de Filosofie
Universitatea Alexandru-Ioan Cuza, Iaşi

Inteligența credinței (dogma)

Inteligența credinței (dogma) prinde conținut prin acceptarea descoperirilor divine pe calea rațiunii supranaturale (revelația divină) şi prin formularea explicită a învățăturilor dogmatice într-un consens al Bisericii (*consensus Patrum*). Formularea doctrinară a învățăturilor de credință a stabilizat şi articulat spiritualitatea creştină şi practica liturgică din cadrul cultului divin. Teologia afirmată, dogmele, implică în primă instanță trăire spirituală în cheie creştină, dar şi raționalizare cu ajutorul credinței. Expresia plenară a gândirii omeneşti a membrilor comunităților creştine a fost statornicirea conținutului credinței comune în formulări explicite, inviolabile şi crezute pretutindeni, dintotdeauna şi de către toți: *quod ubique, quod semper, quod ad omnibus* (Vicențiu de Lerin).

Dogma nu este o finalitate în sine, aşa cum este cunoaşterea la gnostici, ci doar un mijloc de a ajunge la cunoaştere şi experimentare de ordin superior, metafizic. Scopul final este meta-cunoaşterea sau *îndumnezeirea*, de altfel temă specifică Răsăritului creştin. Relația dintre dogmă şi spiritualitate defineşte însăşi viața Bisericii[1]. O perspectivă filosofică a teologiei, implică recunoaşterea dogmei ca sintetizare a învățăturii de credință mântuitoare, iar ea poate fi luată ca ipoteză pe tărâmul filosofiei. Un cercetător care se lansează într-o asemenea perspectivă poate să rămână sau să nu rămână în sfera dogmei. O critică a dogmei ca rezultat al asimilării filosofiei în creştinism este făcută de Adolf von Harnack[2].

Inteligenţa credinţei (dogma) a fost înţeleasă în decursul timpului ca raţionalitate proprie, exegetică, dogmatică, apologetică. *Sacra doctrina* accentuează sensul doctrinal al raţiunii printr-o dimensiune speculativă, iar dogmele se prezintă ca exegeză cu ajutorul raţiunii şi a credinţei-*intellectus fidei în Scriptura traditae*. Dogmele izvorăsc din credinţă ca expresie comună a Bisericii. Ele nu sunt concentrate pe o cunoaştere exterioară, ci pe una doxologică din încredinţare interioară, slăvind adevărul crezut prin credinţă, *veritas credita*. Scepticii şi îndoielnicii atacă dogmatismul dogmelor. Adolph Gesché înţelege inteligenţa teologică a dogmei ca exegeză printr-o multiplicitate de sensuri[3]: primul sens este *raţionalitatea specifică a Scripturii*, unde dogma are caracter istoric prin înţelegerea revelaţiei, iar raţionalul face legătura evenimentului istoric cu adevărul prin descoperire (revelat). În plan istoric, dogma este o tipologie de gândire diferită şi autonomă faţă de gândirea vulgară (comună). Al doilea sens, *raţionalitatea contingenţei*, focusează analiza pe modul cum se gândeşte istoricitatea unui eveniment şi impactul pe care îl are în sfera istoriei. Al treilea sens, *raţionalitatea logosului*, este dat prin prisma specificităţii credinţei care vine *de sus* de la Dumnezeu şi se instaurează în natura umană, *crede ut intelligas*. Al patrulea sens, *raţionalitatea dogmei propriu-zise*, este dat de forma conceptuală raţionalizată a legăturii dintre raţiunea învăţăturii creştine şi credinţa mărturisitoare a trăirii spirituale. Dogma împleteşte armonic învăţătura Scripturii cu caracterul de universalitate al raţiunii. Dogma revelează Logosul Divin printr-o raţionalitate deschisă, reducând principiul la Unu: Dumnezeu-Creatorul. Dogma nu caută înţelepciunea veacului, ci o transcende, căutând finalitatea eternă din Împărăţia Cerurilor.

Orice formulare teologică se naşte într-un climat istoric şi doctrinal. De altfel, acesta este şi dezideratul raportului dintre teologie şi filosofie[4]. Sunt cunoscute dezbaterile, sinoadele şi apologiile creştine care au statornicit Biserica la formulări şi decizii doctrinare în faţa curentelor filosofice, culturale sau chiar în faţa ereziarhilor care tindeau să rupă legătura de credinţă şi unitate teologică. Civilizaţia, cultura şi locul geografic şi-au pus amprenta asupra tuturor formulărilor dogmatice. Aceeaşi remarcă este valabilă şi pentru filosofie. Reflecţia filosofică, precum şi cea teologică diferă de la o epocă la alta, dar inteligenţa rămâne o constantă a naturii umane. Inteligenţa teologică nu este sincretică sau eclectică. Or, temele doctrinale sunt în acord cu evoluţia gândirii veterotestamentare şi degajă câteva concepte metafizice importante: existenţa unui Dumnezeu transcendent şi personal, existenţa omului în istorie şi căutarea unei salvări veşnice ca finalitate şi scop suprem al vieţii, valoarea veşnică a sufletului, conciliere între necreat şi creat, spiritualitate şi ascensiune duhovnicească, moartea ca poartă care deschide eternitatea, materia bună în măsura în care este în serviciul mântuirii, unitatea naturii umane trup-suflet.

În ansamblu, inteligenţa teologică exprimată prin formulări dogmatice Îl pune pe Dumnezeu în centru, iar cunoaşterea despre El nu este una intuitivă, ci una discursiv-inferenţială a existenţei Lui, plecând de la lucrurile finite şi create, iar *intellectus fidei* devine echivalent cu *intellectus Deus* (teologia).

---

[1] Vladimir Lossky, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*, traducere de Pr. Vasile Răducă, Editura Anastasia, Bucureşti, 2000, p. 48: „să ne dăm seama de strânsa legătură care există dintotdeauna între dogma mărturisită de Biserică şi între roadele duhovniceşti pe care ea le produce, căci experienţa lăuntrică a unui creştin se împlineşte în cercul trasat de învăţătura Bisericii, în marginile dogmei care îi modelează persoana''.

[2] Adolf von Harnack afirmă că apariţia dogmelor este rezultatul influenţei şi asimilării filosofiei antice în creştinismul primar. Creştinismul a încercuit credinţa în parametri dogmatici, iar acest s*omn dogmatic* a durat până la Luther. Integritatea, tradiţia şi conservarea învăţăturilor evanghelice sunt concentrate în dogmele formulate în decursul timpului. Istoria dogmei începe de la gnostici, care la rândul lor au înţeles creştinismul ca o religie absolută. Dogmele formulate în articole de credinţă au fost integrate în istorie şi uneori raportate la ştiinţă. La rândul său, filosofia greacă a fost inspirată de scrierile Vechiului Testament. Pentru Harnack, Filon din Alexandria rămâne modelul prin excelenţă a filosofului care a făcut joncţiunea dintre platonism, stoicism şi creştinism. *Cf.* Adolf von Harnack, *Istoria Dogmei – Introducere în doctrinele creştine fundamentale*, traducere de Walter Fotescu, Editura Herald, Bucureşti, 2017, pp. 5-52.

[3] Adolphe Gesché, „Du dogme, comme exégese“, In *Revue Théologique de Louvain*, fasc. 2, 1990, pp. 167-198.

[4] Louis de Raeymaeker, „Le climat doctrinal chrétien et la philosophie“, In *Revue Philosophique de Louvain*, tome 46, n°12, 1948, p. 448.

Credinţa neclintită este un turn întărit. Iar Hristos Se face toate celui ce crede.
(Marcu Ascetul, Filocalia I, Ed. Harisma, Bucureşti, 1993, p. 284).

Definiţia credinţei: cugetare nepătimaşă despre Dumnezeu.
(Diadoh al Foticeii, Filocalia I, ed. Harisma, Bucureşti, 1993, p. 412).

Cel ce iubeşte pe Dumnezeu, acela crede totodată cu adevărat şi săvârşeşte faptele credinţei cu evlavie. Iar cel ce crede numai şi nu este întru dragoste, nu are nici credinţa însăşi, pe care socoteşte că o are. Căci crede cu o minte uşuratică ce nu lucrează sub greutatea plină de slavă a dragostei. Drept aceea, credinţa lucrătoare prin dragoste este marele izvor al virtuţilor.
(Diadoh al Foticeii, Filocalia I, Ed. Harisma, Bucureşti, 1993, p. 422).

General (r) Conf. Univ. Dr. Vasile Jenică APOSTOL

O campanie pentru întregirea României şi liniştea Europei

Capitolul 1
România la sfârşitul Primului Război Mondial

1. Evoluţia situaţiei politico-militare pe continentul european până la Armistiţiul de la Rethondes din 11 noiembrie 1918.
2. Situaţia strategică a României după capitularea Bulgariei. A doua mobilizare a Armatei Române (10 noiembrie 1918).

Capitolul 2
În apărarea României întregite. Transilvania şi relaţiile româno-ungare până la 15 aprilie 1919.

Capitolul 3
Agresiunea militară a Ungariei din aprilie 1919. Contraofensiva Armatei Române.

Capitolul 4
Operaţia de apărare a Armatei Române pe Tisa. Contraofensiva şi trecerea la urmărirea forţelor ungare (iulie-august 1919).

O temeinică analiză, pe bazele ştiinţei istoriografice a fenomenului politic şi militar din Europa Centrală şi de Est, la sfârşitul Primului Război Mondial, considerăm că este încă şi acum, după un secol, de o incontestabilă necesitate pentru ca generaţiile actuale şi cele viitoare să nu mai comită acte iresponsabile cu consecinţe incomensurabile.

Dacă pe plan internaţional, cercetarea istoriografică a avut un caracter normal, rezultatele demersurilor întreprinse de istorici regăsindu-se în lucrări ştiinţifice, în statele care au aparţinut sferelor de influenţă comunistă acest lucru nu a fost pe deplin posibil, iar în România nevoia de eliminare a falsului istoric introdus cu brutalitate în a doua jumătate a secolului XX este imperios necesară. Mai mult, determinările unui efort istoriografic exploratoriu, complex şi profund, ţin, pe de o parte, de nevoia aducerii la lumina adevărului a unei pagini de istorie cu profunde implicaţii asupra cursului evenimentelor social-politice şi economice româneşti din întreaga perioadă interbelică şi, pe de altă parte, de necesitatea punerii în evidenţă cu mai mult curaj a rolului României şi armatei sale în eradicarea fenomenului bolşevic din Ungaria anului 1919, în asigurarea, în final, a climatului de linişte necesar încheierii cu succes a tratatelor de pace de către Forul European instituit în capitala Franţei de Puterile Aliate şi Asociate, învingătoare în Primul Război Modial.

Istoria noastră este plină de pildele şi învăţămintele pe care poporul român nu trebuie să le uite „pentru că, dacă noi, românii, născuţi unitari şi în aceeaşi vatră europeană pe care o locuim de mii de ani am străbătut veacuri cu ierni lungi şi sub osânda despărţirii fraţilor, fără a ne înstrăina căminul, nici graiul, nici firea şi legea, nu este permis nicicând a dispera şi, cu atât mai mult, a renunţa la valorile şi permanenţele neamului şi ţării. Trecutul nostru este temelia pe care se înalţă, cu demnitate, drepturile şi năzuinţele noastre. Iar acest trecut ne arată că, pe temeiul existenţei noastre, adesea apărată cu armele, a constat şi constă – vital – în unitate, în conştiinţa activă care ne-a făcut să nu renunţăm, chiar atunci când la capătul drumului stătea, ameninţătoare, moartea.”[1] Dreptul nostru indiscutabil asupra Transilvaniei nu izvorăşte din obligaţii sau tratate internaţionale, ci tocmai din trăirea noastră milenară pe aceste locuri. O nedreptate nu putea fi continuată la infinit, mai ales când ea era istoria unei lungi asupriri exercitată de o minoritate dornică de a domina asupra popoarelor cuprinse temporar între frontierele unui conglomerat artificial.

Dacă guvernul român şi armata sa au purtat război împotriva Ungariei, aceasta s-a datorat numai opoziţiei conducătorilor noului stat ungar, născut pe ruinele dublei monarhii austro-ungare, de a recunoaşte unirea românilor proclamată la 1 decembrie 1918. Riposta Armatei Române în faţa agresiunii guvernanţilor de la Budapesta nu a avut menirea decât de a apăra şi a impune respectarea voinţei naţionale, democratic şi liber exprimată la Alba Iulia care s-a constituit, aşa cum sublinia generalul Gheorghe Mărdărescu, într-o „sublimă pagină a istoriei neamului românesc, pagină care este şi va rămâne una dintre cele mai bune dovezi ale vredniciei ostaşului român”[2].

Pacea de la Trianon din 1920 nu a făcut decât să consacre juridic pe plan internaţional ceea ce poporul român făptuise prin voinţa sa unanimă.

Capitolul 1
România la sfârşitul Primului Război Mondial

Pacea umilitoare de la Bucureşti (7 mai 1918) nu a însemnat şi renunţarea definitivă la împlinirea deziderатului suprem pentru care România intrase în război alături de Antanta. România, care s-a achitat cu loialitate de angajamentele pe care şi le-a asumat în august 1916, nu a mai fost în măsură, în noile împrejurări determinate de defecţiunea Rusiei sub impactul Revoluţiei bolşevice, să continue singură rezistenţa

armată. Lupta de eliberare națională și pentru întregire, care dobândise un prim și extrem de important succes prin revenirea Basarabiei la Patria mamă (la 27 martie/ 9 aprilie) va cunoaște o amplificare fără precedent în lunile următoare, culminând cu hotărârile istorice de la Cernăuți (28 noiembrie) și Alba Iulia (1 decembrie) care aveau să pună bazele statului național român unitar și independent. În frunte cu regele Ferdinand I care, printr-un înalt simț al datoriei, va refuza sistematic sancționarea păcii, factori responsabili, în primul rând cei militari, au întreprins eforturi deosebite pentru a salva puterea armată a țării și menținerea idealului național concomitent cu păstrarea unui contact strâns cu Aliații, exprimându-se năzuința și convingerea în reînceperea, în condiții mai prielnice, a acțiunilor de luptă întrerupte doar pentru scurtă vreme. Ocupația militară străină a mai mult de două treimi din suprafața statului român de atunci, dar mai ales regimul de teroare și intensificarea exploatării sălbatice a resurselor naturale ale țării au agravat la maximum condițiile de viață ale celor aproape 3,5 milioane de locuitori rămași sub „cisma" inamicului. În provinciile anexate de Imperiul austro-ungar, Transilvania, Banat, Crișana, Maramureș și Bucovina, se înregistra o recrudescență deosebită a măsurilor represive împotriva românilor.

Lunile mai-octombrie 1918 au constituit o perioadă de aspre și dureroase încercări pentru poporul român, dar și de intense pregătiri politico-diplomatice și de mobilizare în vederea reintrării țării în război alături de Aliați.

1.1 În toamna anului 1918, prima mare conflagrație mondială se apropia de final. Partenerii Germaniei – Austro-Ungaria, Imperiul Otoman și Bulgaria – dădeau tot mai evidente semne de istovire, iar dificultățile lor pe plan militar erau amplificate de accentuarea crizelor interne cauzate de numeroase nemulțumiri populare și, în cadrul celor două imperii multinaționale, de lupta de emancipare a popoarelor subjugate. Avantajele create la începutul anului 1918, prin desființarea frontului de Est în urma păcii separate de la Brest-Litovsk (9 februarie cu Republica Ucraina și 3 martie cu Rusia Sovietică) și apoi, concomitent cu ocuparea Ucrainei, Crimeii și sudului Rusiei europene, a frontului român, prin Pacea de la București, nu au putut fi valorificate pe frontul de Vest înainte de sosirea masivă a trupelor americane pe continent (peste un milion) în august 1918. În vara anului 1918, Aliații au preluat inițiativa strategică pe toate fronturile, înregistrând însemnate succese. În aceste condiții, înfrângerea militară a grupării Puterilor Centrale apărând ca inevitabilă, guvernele de la Berlin și Viena au inițiat noi acțiuni diplomatice care vizau încheierea unei păci, chiar provizorii, înainte ca operațiile de pe frontul principal (de Vest) să devină decisive. În acest timp, Armata Aliată de Orient, comandată de generalul francez d'Esperey, a rupt frontul bulgar, a produs o însemnată breșă în dispozitivul Puterilor Centrale, a determinat capitularea Bulgariei și a deschis drumul spre Dunăre pentru Aliați. În aceste condiții, devenea posibilă reluarea legăturilor directe ale Aliaților, prin Marea Neagră, cu autoritățile politice și militare din România liberă precum și cu grupările proantantiste din Rusia. La sfârșitul lunii septembrie 1918, Consiliul Miniștrilor Afacerilor Comune, întrunit în prezența împăratului Carol al IV-lea, sublinia întârzierea ratificării Tratatului de Pace de la București, ca și încetineala cu care se executa demobilizarea Armatei Române, semnalându-se pericolul unui atac din partea acesteia. La distanță de câteva zile, în Consiliul de Miniștri ungar, se sublinia că „în situația actuală, lucrul cel mai important este apărarea cât mai puternică a Ardealului, deoarece, dacă invazia română se repetă, războiul purtat de această țară ar putea avea consecințe incalculabile". La 29 septembrie, Consiliul de Coroană german decidea inițierea unei acțiuni pentru încheierea Armistițiului general și începerea tratativelor de pace în temeiul celor „14 puncte" ale programului Wilsonian, iar Consiliul Imperial austro-ungar, din 2 octombrie, a stabilit pregătirea unei note diplomatice circumscrise aceluiași scop.

Criza sistemului dualist atinsese punctul culminant, fiind concretizată în imposibilitatea cercurilor conducătoare de a mai controla situația internă explozivă. Cehii și slovacii, slavii de sud, italienii, românii și polonezii și-au afirmat deschis hotărârea de a lupta cu toate mijloacele pentru îndeplinirea integrală a revendicărilor lor naționale, politice și teritoriale. La 18 octombrie, deputatul Alexandru Vaida Voievod a prezentat în Parlamentul de la Budapesta Declarația politică adoptată de Comitetul Executiv al Partidului Național Român la 12 octombrie la Oradea referitoare la dreptul românilor la autodeterminare în conformitate cu prevederile punctului 14 din Declarația președintelui american Wilson.

Ultimele momente ale dezmembrării dublei monarhii au fost marcate de hotărârea Adunării Naționale Provizorii de la Viena, din 30 octombrie, privind crearea unui Consiliu de Stat cu funcția de guvern al Austriei germane și proclamarea independenței Ungariei la 2 noiembrie.

La 11 noiembrie, două zile după proclamarea Republicii Germane, împăratul Carol al IV-lea de Habsburg dizolva guvernul și publica declarația de renunțare la tron, iar la 12 noiembrie era proclamată Republica Austria. În acest context general, în condițiile în care România reintrase în război alături de Antanta, la 13 noiembrie a fost semnată la Belgrad o „Convenție militară" între comandantul Armatei Aliate de Orient și delegații noului guvern ungar. În conformitate cu articolul 1, guvernul maghiar era obligat ca, în termen de 8 zile, să-și retragă trupele la nord de cursul superior al Someșului Mare, de Bistrița, cursul Mureșului până la confluența cu Tisa și de cursul râului Drava până la frontiera cu Slavonia-Croația. Administrația civilă, inclusiv forțele de poliție și jandarmerie necesare „menținerii ordinii", rămâneau în subordinea guvernului ungar. Armata ungară, cu excepția a opt divizii, trebuia demobilizată. Articolul

3 rezerva Aliaților dreptul de a ocupa orice localitate sau punct strategic rămas neocupat. Totodată, Convenția a acordat Serbiei dreptul de a ocupa Banatul cât şi o parte a teritoriului ungar de sud.

Acest act care ignora poziția guvernului român, neinvitat la tratative, cât şi declarația Conducerii Naționale din Transilvania citită în Parlamentul de la Budapesta la 18 octombrie a constituit, în perioada următoare, o sursă de tensiune şi conflicte în regiune, dar nu a conferit respectivei linii de demarcație un statut definitiv.

1.2. Prăbuşirea frontului balcanic deschisese perspective pentru reintrarea României în Război alături de Aliați, dar țara era încă izolată, în mare parte sub ocupație şi complet încercuită de forțe inamice. Armata de ocupație se găsea încă în România, trupele germano-austro-ungare din Muntenia şi Oltenia ridicându-se la un efectiv de 110.000 de oameni, dintre care 60.000 erau combatanți. La aceste efective se mai adăugau unele unități în Dobrogea şi altele de-a lungul lanțului carpatic. Marele Stat Major aprecia că, printr-o reintrare a Armatei Române în război, puteau reprezenta o amenințare imediată nouă divizii de Infanterie şi două divizii de Cavalerie din partea inamicului, iar posibilitățile de mobilizare ale Comandamentului Român ar fi determinat o modificare a raportului de forțe în favoarea noastră, în cazul intervenției Aliaților la nord de Dunăre.

La 28 octombrie, era organizată şi Armata de Dunăre, iar legăturile cu conducerea politică şi militară de la Iaşi fuseseră deja restabilite. Comandantul Armatei de Orient transmitea autorităților române că „situația pe ansamblul frontului autorizează astăzi orice îndrăzneală. Esențial este să se acționeze repede, fiecare în cadrul planului de ansamblu trasat”[3].

Lunile septembrie-noiembrie 1918 marchează o cotitură categorică în poziția de ansamblu a Puterilor Aliate şi Asociate față de problema autodeterminării naționale. Într-o notă a Ministerului Afacerilor Externe francez, după ce se sublinia că „Transilvania este leagănul neamului românesc”, iar Bucovina „a fost parte integrantă a Principatului Moldovei”, se făcea următoarea apreciere: „Franța, care a secondat în secolul al XX-lea primele eforturi pentru independența românească şi care a favorizat unirea principatelor Moldova şi Țara Românească, va rămâne fidelă prietenilor şi principiilor sale, folosindu-se de acestea pentru a facilita înfăptuirea unității române şi pentru a smulge din brațele unei tiranii care, de la secol la secol, de la an la an, a devenit tot mai crudă, un popor de care este legată de atâtea simpatii reciproce.”[4].

Apropierea zonei de operații a Armatei de Orient de spațiul românesc a coincis cu intensificarea legăturilor pe plan politic dintre Antanta şi cercurile influente româneşti de la Iaşi. Astfel, fostul ministru plenipotențiar la Paris, Victor Antonescu, a adus la Iaşi un mesaj secret deosebit de important vizând reluarea cooperării militare şi a operațiilor împotriva Puterilor Centrale, înainte de încheierea Războiului Mondial. Planul expus lui Ion I. C. Brătianu, generalului Prezan şi regelui prevedea mobilizarea a cel puțin patru divizii române care urma să înainteze din valea Siretului spre sud-vest şi să facă joncțiunea în zona Ploieşti cu Armata Berthelot care trebuia să forțeze Dunărea la Giurgiu. În notă, înmânată ministrului Franței la Iaşi, se sublinia că „este indispensabil pentru România să reia armele şi să se unească cu trupele noastre pentru a dovedi fidelitatea sa nezdruncinată față de Antanta, să-şi elibereze teritoriul şi să cucerească, astfel, noi titluri pentru realizarea revendicărilor sale naționale”[5]. Răspunsul regelui şi al celorlalte personalități politice şi militare de la Iaşi a fost prompt şi exprima voința de a relua lupta alături de Aliați. Consecința imediată a acestei decizii din 4 noiembrie 1918 a fost demisia, peste două zile, a Cabinetului Marghiloman, dizolvarea Parlamentului ales sub ocupația inamică şi formarea unui guvern de tranziție condus de generalul Constantin Coandă, avându-l ca ministru de război pe generalul Eremia Grigorescu. Primind noi ordine de la Paris pentru urgentarea intervenției în România, generalul Berthelot a transmis la Iaşi un nou mesaj, cerând ca mobilizarea să fie făcută cu o mână energică şi împinsă în cele mai mari condiții de rapiditate posibile”[6].

La 8 noiembrie, Consiliul de miniştri de la Iaşi hotăra să mobilizeze Armata, iar în noaptea de 9 pe 10 noiembrie primul detaşament din Armata de Dunăre a trecut fluviul, punând stăpânire, fără dificultate, pe orașul Giurgiu. Forțele inamice au fost respinse la o depărtare de 4 km spre nord. Întâmpinat de autoritățile române ş de populația entuziasmată strigând „Vive la France”, generalul Berthelot lansa Proclamația: „la arme, români”, prin care anunța că „ceasul dreptății a sunat”.

În după amiaza zilei de 11 noiembrie, cursul Dunării era degajat pe un front de 120 de kilometri şi pe o adâncime de 6 la 8 kilometri. În urma încheierii Armistițiului de la vila Giusti prin care se stipula evacuarea completă, în termen de cincisprezece zile, de către trupele germane a întreg teritoriului austro-ungar, comandamentul Manckensen a fost obligat să ia măsuri pentru retragerea forțelor sale din România. Conjunctura nefavorabilă din România alături de situația operativă catastrofală în care se găseau Armatele celui de-al doilea Reich, rămase singure să înfrunte ofensiva generalizată a Aliaților, avea să-l determine pe Manckensen să renunțe la rezistență şi să angajeze tratative cu guvernul român în vederea stabilirii condițiilor şi modalităților de evacuare a armatei sale. În acest sens, în cursul zilei de 4 noiembrie, el primise acceptul de la Berlin. Printr-o notă remisă guvernului român, Mackensen îşi exprima voința de a impune data, condițiile şi ordinea executării retragerii, atenționând în termeni categorici că dacă trupele Antantei îl vor urmări, va fi nevoit să ia toate măsurile dictate de împrejurări, amenințând cu distrugerea podului de la Cernavodă, a celorlalte poduri şi tunele, a tuturor depozitelor de petrol şi că Valahia va deveni iar un teatru de operațiuni.

Consiliul de Miniştri al României respinge ferm

propunerile părții germane și va trimite în ziua de 9 noiembrie un mesaj cu caracter de ultimatum prin care se preciza că ofensiva trupelor aliate pe teritoriul României a început și că este absolută nevoie ca trupele germane să părăsească în termen de 24 de ore teritoriul român. Odată acest termen trecut, trupele va trebui să depună armele și să se abțină de la orice distrugere și violență pentru care guvernul german va fi făcut răspunzător. Așteptăm un răspuns până mâine la ora 9. Dacă nu l-am primit, vom fi siliți să întrebuințăm forța pentru a ajunge la rezultatul de mai sus. Ultimatumul românesc l-a surprins neplăcut pe Mackensen care și-a revocat imediat ofițerul de legătură de la Iași și a cerut ofițerilor români de la comandamentul său să părăsească teritoriul ocupat. Decizia Guvernului Român însemna război. În aceeași seară era decretată mobilizarea întregii Armate Române. Au fost chemate sub arme toate contingentele până la 1894 inclusiv și s-a hotărât – ziua de 10 noiembrie – întâia zi de mobilizare. În seara zilei de 10 noiembrie 1918, reintrând în luptă „fără nici o ezitare", potrivit aprecierii miniștrilor săi aflați la Iași, „înainte ca armistițiul general cu Germania să fie încheiat, România și Armata sa deschideau un nou capitol, la fel de eroic, din războiul pentru unitatea neamului".

Capitolul 2

În apărarea României întregite. Transilvania și relațiile româno-ungare până la 15 aprilie 1919

Hotărârea istorică a Marii Adunări a românilor din Transilvania de la 1 decembrie 1918 a fost adusă oficial la cunoștința guvernului ungar prin șeful misiunii Consiliului Național Român Central la Budapesta. După o săptămână de tăcere, la 9 decembrie, guvernul Karoly a răspuns negativ înștiințării primite, motivând gestul său prin faptul că deciziile luate la Alba Iulia veneau în contradicție cu prevederile „Armistițiului de la Belgrad" prin care se menținea administrația maghiară în teritoriile care acum erau alipite României; de aceea, el transmitea că refuză să ia în considerare respectivele cerințe ale românilor, pe care le condamna cu asprime. De altfel, încă de la 7 decembrie, fusese instituit la Cluj un Comisariat guvernamental pentru așa numita „Ungarie de Răsărit" ca un organism de putere opus conducerii românești. Imediat după proclamarea Republicii Populare, guvernul ungar, în loc să continue demobilizarea forțelor sale armate la nivelul stabilit prin Convenția din 13 noiembrie 1918, a luat măsuri de reorganizare și concentrare a trupelor înapoia liniilor Mureșului și de chemare sub arme a noi contingente de recruți. Incapacitatea sau reaua voință a guvernanților de la Budapesta de a accepta realitatea istorică, hotărârea de unire de la Alba Iulia, a creat o stare conflictuală tot mai deschisă între România și Ungaria, ajungându-se în cele din urmă la un dureros dar inevitabil război în 1919. Deși provizorie și cu un caracter strict militar, linia de demarcație stabilită pe cursul Mureșului prin „Armistițiul" de la Belgrad crease o situație extrem de confuză în teritoriile românești de dincolo de Carpați.

Printr-un memoriu din 28 noiembrie adresat de Iuliu Maniu, prin Legația Română, ministrului de externe francez, erau dezvăluite acțiunile „fără scrupule" ale guvernanților unguri îndreptate împotriva locuitorilor români și dezarmarea gărzilor naționale și trupelor regulate române din Banat de către forțele sârbești. Argumentelor avansate de Budapesta, se spunea în continuare, „noi le opunem dreptul nostru istoric și natural, bazat pe faptul însuși al existenței noastre. Lipsit de orice autoritate în teritoriile ocupate de români, guvernul ungar ajunge să compromită, astfel, mersul normal al administrației țării, căci este incapabil să dirijeze problemele de interes public, dar în același timp refuză să remită puterea autorităților române, singure în stare să garanteze ordinea. Din această cauză, se nasc frecvent conflicte care sfârșesc cu tratamente incorecte, ba chiar cu masacre ale românilor săvârșite de jandarmi, miliție și bandele maghiare. În acest mod, starea de lucruri întreținută în condițiile Armistițiului poate lesne deveni cauza unei adevărate tragedii pentru poporul român din Transilvania și Ungaria." În consecință, se solicita Consiliului de Război al Puterilor Aliate ca, la reînnoirea Armistițiului, să aibă în vedere respectarea drepturilor și intereselor națiunii române, modificându-se linia demarcațională sau chiar delimitând teritoriile ce urmau să revină autorităților române. Concomitent cu continuarea demersurilor diplomatice vizând anularea prevederilor Armistițiului de la Belgrad, s-a trecut la accelerarea pregătirilor militare, procedându-se la o înaintare treptată și sistematică a forțelor armate românești în teritoriile revendicate, mai întâi până la linia Mureșului, operație executată cu avizul Comandamentului Aliat. Acțiunea armată s-a impus în condițiile în care încercarea de a găsi o rezolvare pașnică a problemei suveranității românești în provinciile care fuseseră până atunci sub dominația austro-ungară s-a lovit de poziția inflexibilă a guvernului Karoly de a nu renunța la „integritatea teritorială a Ungariei istorice" și a se impune, inclusiv cu armele, voinței majorității absolute a populației exprimată categoric al 1 decembrie 1918.

În vederea îndeplinirii obiectivului său strategic, Înaltul Comandament Român decidea, la 13 noiembrie, începerea acțiunii de eliberare, fiind desemnate pentru operațiile inițiale Divizia 7 Infanterie, Diviziile 1 și 2 Vânători, Regimentul 7 Vânători, Regimentul de Vânători de munte și o Brigadă de Cavalerie. La 18 noiembrie, în urma numeroaselor solicitări alarmante venite din Transilvania, Marele Cartier General Român a ordonat ca deplasarea trupelor pe aliniamentul de demarcație de pe cursul Mureșului să fie grăbită, dar singurele mari unități care puteau interveni imediat erau Diviziile 7 Infanterie și 1 Vânători. Divizia 7 Infanterie (comandant general de brigadă Traian Moșoiu[7]) se afla, la 17 noiembrie, la Piatra Neamț, gata de marș, și urma să se deplaseze pe

itinerariul Piatra Neamț, Borsec, Toplița, Ditrău şi să se concentreze în zona Toplița, Ditrău, Gheorghieni, iar Divizia 1 Vânători (comandant general de brigadă Aristide Leca[8]) pe itinerarul Asău, Palanca, Miercurea Ciuc şi să se concentreze în zona Miercurea Ciuc.

În ziua de 24 noiembrie, elementele înaintate din cele două mari unități erau deja în raioanele de concentrare ordonate. Oarecum surprinse, gărzile maghiare nu au ripostat aproape deloc, iar obiectivul de a se constitui un aliniament operativ de acoperire pe cursul Mureşului, prin eliminarea posibilelor amenințări dinspre nord şi est asupra oraşului Alba Iulia avea să fie atins până la 1 decembrie. Astfel, unitățile Diviziei 1 Vânători şi-au continuat înaintarea până la 29 noiembrie, fiind eliberată zona de la Izvoarele Oltului şi depresiunea Ciucului, împiedicând noile recrutări ordonate de guvernul ungar precum şi eventuale concentrări de trupe în secuime. Majoritatea forțelor acestei divizii s-a concentrat în sectorul Odorhei, iar un regiment a fost dispus între Braşov şi Râşnov. Pe de altă parte, forțele principale ale Diviziei 7 Infanterie au înaintat pe pământul transilvan, ostaşii români fiind primiți cu un entuziasm popular „de nedescris". Iar generalul Traian Moşoiu a prezentat o înflăcărată proclamație, subliniind „clipa visată de toți, prevestită de glasul atâtor profeți, sfințită de sângele atâtor martiri luptători ai idealului, a sosit acum. Lanțurile cad pentru totdeauna. Armata Română păşeşte încrezătoare în Ardealul frățesc"[9]. Până la 29 noiembrie a fost atins aliniamentul Mureşului, s-a pus stăpânire pe nodul de cale ferată de la Târgu Mureş şi s-a reuşit să se interzică trecerile la vest de râu. De asemenea, ruta feroviară Turda-Cluj de pe dreapta râului a intrat sub controlul forțelor române. La 30 noiembrie, la ora 7:30, prima patrulă călare şi-a făcut apariția în Reghin, comunicând autorităților că „din acest moment, Armata Română a pus stăpânire pe oraş şi garantează ordinea şi libertatea cetățenilor". În momentul în care la Alba Iulia de desfăşura măreața Adunare Națională, diviziile române se aflau încă departe de oraş, fapt care infirmă categoric acele incriminări potrivit cărora hotărârile adoptate la 1 decembrie 1918 s-ar fi datorat prezenței Armatei Române.

Dislocarea trupelor în zilele de 30 noiembrie şi 1 decembrie este un argument în această privință.

În prima decadă a lunii decembrie, trupele române reuşiseră să se concentreze în zonele Sibiu, Simeria, Petroşani şi Reghin, Toplița, Ditrău, Gheorghieni, Borsec, Bistricioara, să intre în Târgu Mureş şi să elibereze localitățile Bistrița şi Năsăud. În urma recunoaşterilor efectuate pe direcția Miercurea Ciuc, Braşov, s-a constatat că în Braşov se mai afla o puternică grupare de forțe germane (4000 de militari), iar gările şi arterele de comunicație erau încă sub stăpânirea gărzilor ungureşti. În consecință, un regiment de vânători a intrat în Braşov la 7 decembrie, fiind întâmpinat de o mulțime de locuitori cu urale de bun venit. Nu toți cei prezenți în oraş s-au manifestat cu bunăvoință. Unii reprezentanți ai vechilor autorități habsburgice, ca şi o parte a populației – maghiari şi saşi – cărora li s-a adăugat un număr de aproximativ 500 de militari germani, şi-au manifestat ostilitatea. Pentru a evita tulburările, Comandamentul Român a trecut la dezarmarea şi internarea a 2500 de militari germani, luând măsuri de dizolvare a formațiunilor înarmate ale celor două naționalități conlocuitoare. Atmosfera tensionată creată prin menținerea stării de provizorat în teritoriile româneşti de dincolo de munți, marcată de tot mai multe incidente grave, precum şi faptul că la celelalte frontiere situația devenise periculoasă, a determinat factorii de conducere politico-militară să întreprindă măsuri ferme şi urgente. La 12 decembrie, şeful Marelui Cartier General Român, într-o comunicare transmisă comandantului Armatei Aliate de Dunăre, după ce atrăgea atenția asupra mobilizării de trupe maghiare (contrar Convenției de la Belgrad), ca şi asupra apelurilor primite din partea Consiliului Dirigent privind o „intervenție imediată" în regiunile de la vest de Mureş, a solicitat acordul Aliaților pentru o acțiune urgentă care să permită luarea în stăpânire a următoarelor centre urbane: Sighetul Maramureşului, Baia Mare, Satu Mare, Carei, Dej, Cluj, „în mod cu totul special" Oradea şi Arad. În urma analizei situației generale şi vizitei generalului d'Esperey la Bucureşti, la 13 decembrie, Marele Cartier General informând că Aliații ne-au autorizat să depăşim linia Mureşului, transmitea următorul ordin trupelor din Transilvania: „Pentru a asigura ordinea, viața şi avutul locuitorilor, trupele române vor ocupa, afară de Banat, toate ținuturile româneşti care au făcut până acum parte din fosta monarhie austro-ungară." Pentru conducerea şi coordonarea operațiilor din Transilvania, Marele Cartier General hotărâse înființarea unui Comandament Unic la Sibiu în frunte cu generalul Traian Moşoiu. Înştiințate asupra dispozițiilor privind evacuarea trupelor maghiare, autoritățile din Cluj au reacționat vehement, refuzând să se supună aplicării deciziei Comandamentului Aliat. În urma intervenției generalului Prezan, la Budapesta s-a înmânat Comisiei Ministeriale de Armistițiu o telegramă – citație – din partea generalului Berthelot prin care se sublinia: „pentru a se evita orice fricțiuni între trupele ungare şi trupele române, vă rog să dați ordin trupelor ungare să evacueze Clujul. Acest oraş trebuie să fie ocupat prin ordinul meu de trupele române, ca punct strategic, aşteptând până când eu o să trimit acolo trupe franceze. În urma unei noi categorice atitudini a Antantei, guvernul Karoly s-a văzut nevoit să cedeze.

La 24 decembrie, cea mai mare parte a Transilvaniei se găsea în stăpânirea forțelor româneşti. La 1 ianuarie 1919, şeful Marelui Cartier General îi comunica generalului d'Espery că „trupele române au trecut linia de demarcație stabilită de Armistițiul de a Belgrad, au putut ocupa regiunea Dej, Cluj şi elibera sute de mii de români de sub un opresor care niciodată nu a respectat vreo lege umană."

La ordinul Marelui Cartier General, comandamentul Moşoiu cu trupele din subordine a „reuşit" să ia în stăpânire, până la 22 ianuarie, întreaga creastă a munților Apuseni determinată de la nord la sud de aliniamentul: vest Sighetul Marmației, vest Baia Mare, vest Zalău, est Ciucea, Zam. O

importantă etapă a acțiunii de eliberare a Transilvaniei fusese încheiată.

(va urma)

Bibliografie:
Cercetător ştiinţific principal Dumitru Preda (coordonator), colonel (r), Vasile Alexandrescu, colonel Dr. Costică Prodan, *În apărarea României Mari. Campania Armatei Române din 1918-1919,* Editura Enciclopedică, Bucureşti.
Ioan Ţepelea, *1919-1920. O campanie pentru liniştea Europei. Bilanţuri paradoxale,* Editura Dacia, Cluj Napoca, 1996.
General G.D. Mărdărescu, *Campania pentru dezrobirea Ardealului şi ocuparea Budapestei, 1918-1920,* Editura Cartea Românească SA Bucureşti, 1922.
Maior Băldescu Radu, *Operaţiunile Armatei Române în Ardeal şi Ungaria, 1 noiembrie 1918-15 august 1919*, Sibiu, Tipografia Cavaleriei, Şcoala Specială de Cavalerie, 1928.

[1] Prof. Univ. Dr. Liviu Maior, În apărarea României Mari, Campania Armatei Române din 1818-1819, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 1994, p. 9;
[2] General G. D. Mărdărescu, Campania pentru dezrobirea Ardealului şi ocuparea Budapestei (1918-1919), Editura Cartea Românească, SA Bucureşti, Tipografia Carol Gobl, 1922, p. 6;
[3] Dumitru Preda, Dr. Vasile Alexandrescu, Dr. Costică Prodan, În apărarea României Mari. Campania Armatei Române din 1918-1919, Editura enciclopedică, Bucureşti, 1994, p. 41;
[4] Ibidem;
[5] Ibidem, p. 44;
[6] Ibidem, p. 45;
[7] Traian Moşoiu (născut 2 iulie 1868, Bran – mort 15 august 1932, Bran) general de divizie, absolvent al Şcolii Militare din Viena (1889, sublocotenent în armata ungară de unde demisionează în 1891. Venind în România, este primit în Armata Română cu acelaşi grad (aprilie 1893); căpitan (1900); colonel (1916); general de brigadă (1917); general de divizie (1919).
[8] Aristide Leca (născut 26 octombrie 1867) general de brigadă. Studii militare: Şcoala de ofiţeri (1892) şi Şcoala Superioară de Război (1902); grade militare: căpitan (1903); colonel (1916); general de brigadă (1917).
[9] Dumitru Preda, Dr. Vasile Alexandrescu, Dr. Costică Prodan, Idem, p. 128;

Preot Cătălin ILIE

Parohia Slănic Moldova de-a lungul timpului

În Catagrafia anului 1832, Slănicul este trecut ca mahala, cartier mărginaş al oraşului Târgu Ocna. Se înţelege de ce un preot al Târgului Ocnei, Gavril Manciu, construieşte prima biserică din Slănic, în anul 1847, şi o transformă în filie, biserică secundară, a parohiei sale principale din oraş.

Trecerea Slănicului în proprietatea Epitropiei Sf. Spiridon, în anul 1851, nu a însemnat un progres pentru organizarea bisericească din localitate, cu toate că Epitropia se angaja, la preluare, să cheltuiască anual suma de 400 de lei pentru întreţinerea bisericii din centrul localităţii[1]. Timp de aproape 30 de ani, biserica din Slănic a beneficiat doar de un post de îngrijitor, probabil şi cu funcţie de cântăreţ, iar preoţii veniţi la tratament sau călugării pribegi slujeau, în perioada sezonului, cu îngăduinţa medicului local – inspector al Epitropiei. Este cunoscut episodul ieromonahului Panteleimon de la schitul Lepşa care slujeşte în vara anului 1866 la Slănic, pentru a-şi putea procura o rasă (haină preoţească)[2]. Episcopia se hotărăşte să-i permită călugărului slujirea permanentă la Slănic, dacă Epitropia asigură întreţinerea lui, fapt care nu se realizează. Credincioşii din Slănic nu puteau întreţine, fiind puţini, o biserică şi preotul ei.

Epitropia doreşte chiar dărâmarea bisericii ridicată de preotul Gavril Manciu şi mutarea ei în Satul Nou, acolo unde a „exilat" şi locuitorii din actualul parc, vatra iniţială a localităţii: *„Epitropia nutreşte intenţiunea de a strica biserica şi a o face apoi în sat, în scopul de a mări grădina. Lucrul e posibil. […] Epitropia ar face mai nimerit să lase biserica unde se găseşte şi augmentând salariile personalului să caute a avea preot stabil acolo!"* scrie protopopul Teodor Atanasiu în raportul din 1885[3].

Situaţia se degradează treptat, astfel încât epitropul de la Sf. Spiridon, Riegler, recunoaşte, în 1913, că biserica este căzută în ruină, fără nicio posibilitate de a fi reparată. Primul Război Mondial va reprezenta un regres pentru întreaga vale, inclusiv pentru comunitatea ortodoxă, cu biserica din Slănic avariată, improprie săvârşirii cultului, iar biserica din 1904 şi casa parohială de la Cerdac distruse.

Prin mijlocirea preotului paroh din anul 1927, Neculai Munteanu Muntmarg, familia Axente şi Maria Pandrea construieşte o nouă biserică în Slănic. Familia Pandrea donează şi o vilă pentru preot şi pentru întreţinerea bisericii, care este trecută, abuziv, în proprietatea Epitropiei[4], iar preotul obligat să locuiască la 8 km de staţiune, în casa parohială de la Cerdac. În anul 1946, vila era într-o stare foarte rea. Maria Pandrea, văduvă acum, se adresează parohului de atunci, Dumitru Gâdinceanu, să intervină la Epitropie pentru repararea ei urgentă[5]. Odată cu naţionalizarea vilei şi desfiinţarea Epitropiei[6], în anul 1948, biserica din parc este redată comunităţii, după 97 de ani, pe inventarul parohiei Slănic Moldova cu sediul la… Cerdac!

În perioada comunistă preoţii din Slănic au suportat o mare presiune din partea autorităţilor. Părintele Gâdinceanu a fost obligat să laude pe cei care l-au ameninţat cu arma, iar în anul 1948, pe lângă toate constrângerile venite din partea Prefecturii şi a Tribunalului din Bacău, Primăria i-a impus începerea slujbei de Duminică la ora cinci dimineaţa şi terminarea ei la ora şapte şi jumătate. Părintele Albu a fost şi el obligat, în 1952, să termine Sfânta Liturghie la ora 8 dimineaţa pentru ca enoriaşii să poată participa la o adunare populară stabilită la ora… 11.

Parohia Slănic a avut, de-a lungul timpului, preoţi devotaţi, scriitori, buni gospodari şi luptători pentru credinţa neamului românesc. Gheorghe Tudorache, erou în

Primul Război Mondial, Neculai Munteanu Muntmarg, ziarist, Clement Filimon, ctitor, maior în al Doilea Război Mondial, Ioan Dumitru Gâdinceanu, parohul amenințat cu arma de către soldații sovietici, Gheorghe Albu, istoricul parohiei Slănic şi căpitan în Al Doilea Război Mondial, Constantin Cartas, poet, Mircea Ilie, revizor contabil, sunt doar câțiva dintre preoții care au intrat în istoria unei parohii cu oameni demni şi iubitori de Biserică.

În anul 1999, se înființează parohia Cerdac prin despărțirea administrativă de parohia Slănic. În anul 2007, Preasfințitul Ioachim sfințeşte locul pentru ridicarea unei noi biserici din zid, cu hramul „Izvorul Tămăduirii", pe un teren donat de familia Valeriu şi Anica Harapu, din donațiile credincioşilor din Cerdac, de pe întreaga vale a Slănicului şi, din 2011, ale ctitorilor noii clopotnițe, Sorin şi Doina Vornicu din Târgu Ocna. Parohia Slănic a tăiat brazii din jurul bisericii şi a oferit bisericii noi lemnul necesar acoperişului, în anul 2011.

În prezent, parohia Slănic Moldova editează revista anuală „Izvorul numărul unu"[7], ajunsă la al XIV-lea an de apariție, ce aduce la lumină informații inedite legate de istoria văii, predici ținute cu ocazia sfințirii bisericii din Slănic, în 1929, „Legenda Nemirei" culeasă de medicul Romulus Busnea („Izvorul numărul unu" 2007), povestea primarului preot din Slănic Moldova – Nicolae Grebenea („Izvorul numărul unu" 2006), a poetului Valeriu Filimon, fiu al localității, a părintelui Constantin Cartas, student al marelui istoric Nicolae Iorga („Izvorul numărul unu" 2008), articolele inginerului Dorel Bălăiță despre moneda locală şi jetoanele din Slănic Moldova („Izvorul numărul unu" 2016) sau poezii scrijelite pe coaja brazilor, cum este una culeasă în anul 1819, intitulată simplu ***„Slănicul"***: *„Muritor, ce vii aicea viața să-ți mai prelungeşti,/ la sama că-n toate celea periciunea ta găseşti:/ Munți se pornesc, stînci se sfarmă, isvoare şi curg şi seacă,/ Copaciul creşte şi cade, păreele petre-'neacă,/ Muşchiul ce'l calci cu piciorul, este iarba din vechime,/ Strălucitor putregaiul, au fost copac cu mărime!/ Cărări vezi pe petre roase? Urme de om însemnează;/ Păşeşti pământ ars de focuri? La vatra ta cugetează./ Lumea stă pe o schimbare: toate trec… şi mor şi per;/ Dar şi moartea este viață pentru cei care o cer!"* (Publicată în *„Carte de citire"*, Editura Librăriei Isr. Kuppermann, Iaşi, 1893, p. 341).

---

[1] Epifanie E. Cozărescu, *Paramedicalia. Proză scurtă paramedicală şi de alte origini cu nuanță literar istorică*, Carte îngrijită de Camelia Corban şi Aspasia Oțel Petrescu, Editura pentru Ştiință S.I.T, Bucureşti, 2007, p. 174.

[2] *Ibidem*, p. 179.

[3] Arhivele Episcopiei Romanului, pachet 1181, *Katagrafie de obiectele de la Biserica Sfântul Prooroc Ilie de la Slănic* apud *Ibidem*, p. 176.

[4] La insistența Profesorului Dr. Ghe. Tudoranu, din administrația Epitropiei Sf. Spiridon, familia Pandrea trece biserica şi vila din Slănic pe numele Epitropiei şi nu al parohiei Slănic: cf. Raportului adresat „Domnilor Epitropi", nr. 39/28 Martie 1946, aflat în arhiva Parohiei Slănic, dosarul anului 1946. Procesul Verbal (fără număr) din 12 Iulie 1948, aflat tot în arhiva Parohiei Slănic, în Dosarul anului 1948, arată că actul de donație şi decizia Epitropiei, în privința donației, are nr. 871 din 15 Septembrie 1940 (la 11 ani de la sfințirea bisericii).

[5] Arhiva Parohiei Slănic, Dosarul anului 1946, Raportului adresat „Domnilor Epitropi", nr. 39/28 Martie 1946.

[6] În anul 1948 statul comunist desființează această instituție anacronică, dezvoltată dintr-o simplă bolniță a Mănăstirii Sf. Spiridon din Iaşi în anul 1752, în esență fiind patrimoniul funciar al Mănăstirii administrat de Epitropia condusă de un epitrop sau mai mulți (în 1765 erau şase epitropi). Instituția avea mai mult caracter spitalicesc şi deținea spitale, azile, farmacii, biserici, paraclise, moşii, păduri, sate, mori cârciumi, dughene, poduri, prisăci şi chiar târguri boiereşti. Deşi epitropii erau sub ascultarea duhovnicească a Mitropolitului Moldovei nu-şi corelau acțiunile cu preoții din regiunile unde aveau proprietăți. În Slănic, din pădurile deținute la mai puțin de 100 de metri de biserică, Epitropia ar fi putut, dacă nu să întrețină, măcar să ajute preotul şi enoriaşii săi.

[7] ISSN 2344 – 3987, ISSN-L 2344– 3987.

Despre lucruri bune

(urmare din p. 1)

În acest număr vom vorbi numai despre lucrurile frumoase petrecute în oraş în această perioadă. Şi nu au fost puține!

Oraşul este vizitat în anotimpul cald şi nu numai de foarte mulți turişti şi pelerini care sunt dornici să găsească lucruri noi şi frumoase, iar noi ne-am străduit să le arătăm ce avem mai frumos şi mai valoros. Parcul din zona Casei de Cultură şi Parcul Trandafirilor au fost pline de flori pe tot timpul verii, au fost măturate aleile, au fost toaletați toți arborii din zonele verzi ale oraşului, s-a cosit şi s-au plantat flori în zona pietonală str. Victoriei.

Şi în Parcul Măgura a fost cosit spațiul verde de câte ori a fost nevoie, au fost plantate flori în zona bazei de tratament, au fost curățați arborii de ramurile uscate, a fost întreținută curățenia şi s-a efectuat de 3 ori în această vară, conform normativelor, igienizarea rezervoarelor de la izvoarele de apă minerală terapeutică monitorizate în continuare de o societate specializată, a fost întreținută curățenia în zona „grătarelor" etc. Piscinele din incinta bazei de tratament au fost şi sunt încă deschise publicului din oraş şi din zonele învecinate, pentru care apa şi plăcerea de a înnota sunt argumentele care au stat la baza alegerii petrecerii timpului liber şi vacanțelor în această locație.

La începutul lunii iulie 2019, în cadrul Programului Operațional 2014-2020, Axa prioritară 10, îmbunătățirea infrastructurii operaționale, a fost semnat Contractul de finanțare pentru proiectul „Dezvoltarea, modernizarea şi dotarea infrastructurii operaționale din cadrul Şcolii nr. 1, oraş Târgu Ocna, jud. Bacău". Contractul de finanțare în valoare de 18.437.572,88 lei (3.896.359,44 euro) a fost semnat la sediul Agenției de Dezvoltare Regională Nord Est de către Domnul Asandei Vasile, în calitate de director general al Organismului Intermediar şi Domnul Ştefan Şilochi, primar al oraşului Târgu

(continuare în p. 26)

Clerici slujitori ai Bisericii strămoşeşti în satele Protoieriei Moineşti

„Dacă m-aş întâlni deodată cu un preot şi cu un înger, aş saluta mai întâi pe preot şi apoi pe înger”
Preasfinţitul Ioachim Mareş

P.S. Ioachim Mareş s-a născut în 12 martie 1927, în com. Măgireşti, jud. Bacău, din părinţii Nicolae şi Maria Mareş, iar la botez a primit numele de Ioan.

A urmat şcoala primară în satul natal, acolo unde educaţia sănătoasă şi activităţile copilăriei l-au ajutat în modul cel mai sublim să realizeze, ceea ce însuşi numea mai târziu, conştiinţă şi slujire preoţească. Cursurile gimnaziale le-a început în 1937, la Gimnaziul „Petru Rareş” din Miercurea-Ciuc, apoi a urmat cursurile Seminarului Teologic „Sf. Gheorghe” din Roman, Facultatea de Teologie din Suceava (1946-1948), iar după desfiinţarea acesteia a trecut în Transilvania la Institutul Teologic Universitar din Cluj (1948-1950). Aici a obţinut şi diploma de licenţă cu „Magna cum laude”, în 1950.

A fost un episcop ortodox român, cel de-al 50-lea al Episcopiei Huşilor şi primul de la reactivarea acesteia din 14 februarie 1996, activând între 4 iulie 1996 şi 24 aprilie 2009. Ca episcop, a deţinut şi calitatea de membru al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

După căsătorie (cu Ana Munteanu), a fost hirotonit diacon, la 21 mai 1952, la Catedrala Episcopală din Roman, iar la 29 iunie acelaşi an este hirotonit ca preot la Catedrala Episcopală „Sf. Petru şi Pavel” din Huşi.

Timp de peste trei decenii, a fost preot la următoarele parohii: parohia Damieneşti, judeţul Bacău (1952-1954), unde a reparat şi a înfrumuseţat biserica şi casa parohială, la Ţârdeni, unde a construit casa parohială (1954-1955); la biserica „Sf. Nicolae” din Moineşti (1955-1962), la biserica din Leorda-Comăneşti, judeţul Bacău (1962-1972), la biserica „Sf. Nicolae” din Bacău (1972-1978); în acelaşi timp a reconstruit biserica parohială din satul natal Măgireşti.

După moartea soţiei sale (1971), a fost ales Arhiereu-Vicar al Episcopiei Romanului şi Huşilor, cu titlul de „Vasluianul”, călugărit sub numele de Ioachim, hirotonit şi instalat la 24 noiembrie 1985. Ca Arhiereu-Vicar la Roman, a desfăşurat o activitate bogată misionar-pastorală, administrativ-gospodărească şi culturală. Între anii 1985-1989, a consolidat, pictat şi înfrumuseţat biserica „Precista-Mare” din Roman, iar în anul 1991 a pus temelia celei mai mari catedrale din România, „Înălţarea Domnului”, în municipiul Bacău, şi a continuat construirea ei până în anul 2001.

Din anul 1955 a îndeplinit următoarele funcţii administrative: secretar al Protoieriei Moineşti (1956-1972), membru al Adunării Eparhiale Roman şi delegat în Adunarea Naţională Bisericească (1962-1972), Preşedinte al Consistorului Eparhial al Episcopiei Romanului şi Huşilor (1972-1978), după care, în urma unei bogate experienţe acumulate, i-a fost încredinţată funcţia de Vicar administrativ al acestei episcopii (1978-1985).

La 4 iulie 1996, după reînfiinţarea Episcopiei Huşilor, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române şi Colegiul Elector Bisericesc l-au ales pe P.S. Ioachim în înalta demnitate de Episcop titular al Episcopiei Huşilor.

A editat şi tipărit peste 20 de volume de cărţi, dintre care: Cronica Episcopiei Romanului şi Huşilor (11 volume). Începând cu anul 1995 se editează Cronica Episcopiei Huşilor, cuprinzând 6 volume cu studii, file de cronică, mărturii ale continuităţii şi spiritualităţii româneşti. De asemenea, a publicat în numeroase reviste bisericeşti peste 100 de studii şi articole, majoritatea în „Mitropolia Moldovei şi a Sucevei” sau în „Îndrumătorul bisericesc” al Eparhiei Romanului.

Preasfinţitul Ioachim Mareş, Episcop al Huşilor, a murit pe 24 aprilie 2009, la reşedinţa episcopală din Huşi.

Părintele Nicodim Mândiţă – apostol sub comunism

Nicodim Mândiţă s-a născut în satul Buneşti, din judeţul Argeş, pe 28 octombrie 1889. Deşi nu a putut să facă mai mult de cinci clase elementare, tânărul Nicolae a dovedit de timpuriu aplecare către lectură, cele citite împărtăşindu-le cu cei din sat. Părintele Nicodim Mândiţă este una din persoanele care lărgesc în mod considerabil conceptul de „elită”. Pentru intelectualii „subţiri”, opera părintelui Nicodim este destul de greu digerabilă, fiind considerată de unii prea simplistă, chiar puerilă. A participat activ la campania din 1913 din Bulgaria şi la luptele din timpul Primului Război Mondial. Deşi era deosebit de apreciat, el a ales ca, după încheierea conflagraţiei mondiale, să urmeze calea monahismului, călugărindu-se în anul 1920, la mănăstirea Măgura, judeţul Bacău, cu numele de Nicodim. Datorită evlaviei şi pregătirii duhovniceşti deosebite, el va primi în scurt timp şi harul preoţiei. În această calitate, va fi trimis să slujească în lume în localităţi precum Vâlcele şi Schitu Frumoasa din judeţul Bacău.

Părintele Nicodim a fost unul din cei mai fermi promotori ai Ortodoxiei, apărându-şi turma şi căutând să readucă la sânul ei pe cei care trecuseră la alte credinţe, dar şi în acest domeniu a fost un model exemplar, folosind exclusiv argumentul dialogal, fără a recurge la măsuri coercitive.

Părintele Nicodim va sta în închisoare un an şi jumătate, restul de pedeapsă fiind anulată prin „bunăvoinţa” regimului. După 55 de ani de aleasă slujire în Biserica Iui Hristos, cunoscându-şi dinainte

sfârşitul, părintele Nicodim şi-a dat sufletul în mâinile Domnului, duminică 6 iulie, în anul mântuirii 1975. Şi azi, când se face pomenirea sa, se adună laolaltă mii de credincioşi care cinstesc memoria unui om care a salvat cărţile sfinte de la ardere şi a îndemnat lumea: „Citeşte cuvântul Domnului!".

Preotul Gherasim Iscu

„Iubiţi pe cei ce vă prigonesc."

S-a născut la data de 21 ianuarie 1912, în satul Valea Şoşii, comuna Poduri, judeţul Bacău, şi era fiul lui Grigore şi Elena Iscu. În anul 1924 intră ca frate în mănăstirea Bogdana (Bacău). Din 1925, urmează cursurile seminarului monahal de la mănăstirea Neamţ, până în 1928, când această şcoală s-a desfiinţat, continuându-şi studiile la Liceul „Principele Ferdinand" din oraşul Bacău, apoi la seminarul de la mănăstirea Cernica. Absolvă în 1935, înscriindu-se ulterior la Facultatea de Teologie din Bucureşti, unde îşi ia licenţa abia în anul 1942, datorită dificultăţilor financiare.

Din anul 1932, fratele Grigore Iscu s-a închinoviat în mănăstirea Tismana, urmând să fie trimis la Academia Patriarhiei Ecumenice din insula Halki, proiect care nu s-a mai înfăptuit. În anul 1935, a fost hirotonit ierodiacon, apoi ieromonah, de unde a fost numit stareţ al mănăstirii Arnota, la data de 15 aprilie 1937. Aici a lucrat la refacerea mănăstirii, distruse de un incendiu, până la 1 februarie 1939, când a demisionat. De aici a trecut la mănăstirea Cernica, în postul de bibliotecar-contabil la Seminarul Cernica, unde a rămas până în 1941, când s-a desfiinţat pe motiv că aici se afla un „focar de legionarism". Deşi i s-a cerut să activeze în cadrul Mişcării legionare care se manifesta tot mai mult în mănăstirea Cernica, părintele Iscu a „refuzat categoric", motiv pentru care s-a propus chiar demiterea lui. După evenimentele din ianuarie 1941, poliţia şi armata percheziţionează aşezământul monahal şi anchetează întreg personalul de aici. Părintele Iscu fiind printre cei consideraţi fără simpatii legionare este însărcinat în noiembrie 1941 să lichideze inventarul seminarului monahal, care fusese desfiinţat din ordinul lui Ion Antonescu.

La fel ca ceilalţi membri ai grupului, părintele Gherasim Iscu a fost condamnat la 5 ani de închisoare. De la Craiova l-au mutat la Aiud, unde i s-au luat hainele monahale şi a rămas doar în cămaşă, bolnav de plămâni. Părintele Constantin Hodoroagă, de la care avem toate datele privitoare la arhimandritul Gherasim Iscu, îşi mai aminteşte că stareţul de la Tismana îi uimea prin ţinuta sa pe toţi cu care a fost împreună închis.

În ziua Naşterii Domnului sau a Crăciunului anului 1951, ca mărturisitor al Bisericii, părintele Gherasim Iscu, „cu lumânarea în mână, ascultând rugăciunile pe care le ceruse", trecu la Ceruri.

Părintele Ioan Sărăcuţu, slujitorul sub persecuţia comunistă

Era originar din ţinutul Bacăului, dintr-o familie de oameni simpli. De mic copil a rămas orfan, dar a fost ajutat să urmeze Seminarul Teologic de la Roman şi Facultatea de Teologie de la Cernăuţi. În 1940, a ajuns diacon, apoi, din 1942, a fost preot la Verşeşti, Schitu Frumoasa şi Solonţ, din jud. Bacău. A fost arestat prima dată în perioada iulie-decembrie 1944, pentru că predicase împotriva „fiarei roşii de la Răsărit". Apoi, pentru că susţinuse cu alimente şi prin găzduire pe unii membri din rezistenţa anticomunistă, în perioada 1952-1954 a fost trimis la canal.

A fost eliberat, revenind la parohia sa. Dar preotul Sărăcuţu a vorbit credincioşilor despre sărăcia cumplită în urma campaniei de cooperativizare declanşată de regimul comunist.

Ca o consecinţă a atitudinii sale, în 1959 a fost arestat din nou şi condamnat la şapte ani închisoare, cu învinuirea de „uneltire contra ordinii sociale". După eliberarea din 1964 a slujit la Parohia Solonţ.

Preotul Gheorghe Florişteanu

Acesta s-a născut la data de 25 februarie 1918. În com. Mărgineni, satul Gherăieşti, jud. Bacău, din părinţii Florişteanu Grigore şi Maria, oameni simpli, modeşti, dar cu acea credinţă creştină ce poate naşte şi creşte viitorii slujitori vrednici pentru misiunea Bisericii Ortodoxe şi a idealurilor poporului român. A învăţat şcoala primară – elementară între anii 1925-1933 în localitatea Gherăieşti – Bacău. A urmat clasele Seminarului Ortodox de la Roman între anii 1933-1937, după care s-a înscris şi a absolvit cursurile Facultăţii de Teologie de la Arad în anii 1937-1942. Încă din timpul facultăţii, în 1939, s-a căsătorit (1939) cu Maria Burcuţă, devenită Florişteanu (n. 18.08.1918 – d. 1.10.2000). Ca suflet tânăr, având aceeaşi dăruire de sine specifică eroilor neamului nostru, preotul Gheorghe Florişteanu a ţinut piept cu îndârjire greutăţilor determinate de urmările şi vicisitudinile celui de-al Doilea Război Mondial. Din anul 1950, a fost numit la parohia Cotumba, iar în anul 1954 este arestat, înscenându-i-se o presupusă aderare la mişcarea legionară. După eliberare, obţine aprobarea pentru construcţia unei clopotniţe – capelă şi cimitir nou. Lucrările de construcţie a bisericii se organizează şi se desfăşoară în perioada 1972-1978

În 14 octombrie 1978, Preasfinţitul Eftimie, Episcop al Romanului şi Huşilor, împreună cu un sobor de 38 de preoţi, a sfinţit noua biserică cu hramul Sfânta Parascheva din Parohia Cotumba, ocazie în care preotul Gheorghe Florişteanu, pentru meritele deosebite invocate, a fost hirotesit iconom stavrofor, răsunând în glasurile credincioşilor: Vrednic este!

La 2 februarie 1980, părintele Gheorghe Florişteanu a trecut la cele veşnice, fiind înmormântat lângă temelia bisericii pentru care s-a dăruit cu toată fiinţa sa, trup şi suflet. Preotul Gheorghe Florişteanu, alături de toţi preoţii vrednici pe care i-a dat neamul nostru românesc, rămâne reper şi model de dăruire şi jertfelnicie, în vederea dăinuirii şi a rămânerii în planul de mântuire a Lui Dumnezeu, pentru Biserică şi cei care vor fi după noi.

Părintele Ioan Goagă

Părintele Ioan Goagă s-a născut la 17 august 1886, în satul Răcăuți, comuna Onești, județul Bacău, din părinți agricultori. A urmat școala primară din Brătila și Târgu Ocna. În 1908, intră la Seminarul Teologic „Nifon Mitropolitul" din București, terminându-l în 1916. La începutul anului 1918, este mutat la comandamentul Campaniei a 4-a sanitară din orașul Roman, fiind demobilizat în mai 1918. În luna august se căsătorește cu Elena Berilă, din Bereşti-Tazlău, iar în ziua de 8 noiembrie 1918 este hirotonit preot de episcopul Teodosie Atanasiu în biserica „Sfinții Voievozi" din orașul Roman. Între anii 1920-1923, slujește ca preot în parohia Verșești, județul Bacău, iar din 1923 până la pensionare (1974) și moarte (1991) în Parohia Bereşti Tazlău.

Părintele Ioan Goagă a rămas în conștiința posterității ca un reper de moralitate și culturalitate. Ca preot, a fost un mare duhovnic cu mari capacități taumaturgice. Vindecat el însuși în mod miraculos în urma pelerinajului la Maglavit, părintele a fost o icoană a rugăciunii pentru cei bolnavi, pentru cei nevoiași, cărora le-a slujit cu credință, granițele „ parohiei" sale depășind mult pe cele ale județului Bacău, din acest punct de vedere. Ca liturghisitor a respectat cu strictețe canoanele și rânduiala bisericească, fiind un model de slujire.

Din punct de vedere cultural, părintele Ioan Goagă a desfășurat o intensă activitate, în special în perioada interbelică. Contribuie în 1924 la înființarea Asociației Culturale „M. Eminescu" din Tescani ce-și propune, înființarea de biblioteci școlare și populare, case de sfat și de citire, cămine culturale, muzee, a unei universități populare, scoaterea unei reviste literare și de folclor.

Face parte din comitetul de redacție al Revistei moineștene „Orientări" (martie 1932-iunie 1933), revistă fondată de preotul scriitor Constantin R. Crișan, folosind pseudonimul Ioan Răcăuțeanu. Colaborează, de asemenea, la „Anuarul Eparhiei Romanului" și cu personalități cum ar fi: Gala Galaction, George Enescu, George Bacovia. A plecat la Domnul în urma inundațiilor din 28 iulie 1991.

Preotul Ioan Muntean

Preotul Ioan Muntean s-a născut pe 16 februarie 1952 în localitatea Poienile Izei, județul Maramureș. Părinții săi, Vasile și Ana, oameni simpli, cu o credință puternică, l-au apropiat din copilărie de frumusețea sfintelor slujbe. A urmat cursurile Seminarului Teologic Curtea de Argeș, pe care l-a absolvit în anul 1977, iar în perioada 1980-1982 a continuat cursurile Seminarului Teologic de la Mănăstirea Neamț. În luna septembrie 1980 s-a căsătorit cu prof. Victoria Mariș, cu care a avut împreună șapte copii: patru băieți și trei fete.

În anul 1990, s-a înscris la Institutul Teologic de grad universitar București, pe care l-a absolvit în anul 1994. În anul 1980 a fost hirotonit preot pe seama parohiei Frunteşti, Protopopiatul Bacău, iar un an mai târziu s-a transferat la parohia Nadișa, Protopopiatul Moinești. Șase ani mai târziu a fost instalat la parohia Solonț, unde a reconstruit din temelie biserica care a fost și târnosită. În Solonț a slujit până în anul 2009, când o boală necruțătoare l-a pus la pat pentru o perioadă de patru ani și două luni. Pe 27 martie 2013 a plecat la Domnul.

Preot Gheorghe Bânțu

A terminat Seminarul Veniamin Costache din Iași în anul 1928, an în care este numit suplinitor în învățământul primar din Ministerul Instrucțiunii. În anul 1929, este numit impiegat stagiar în cadrul aceluiași minister. În anul 1932, se căsătorește cu Constanța, absolventă a Facultății de Litere din București. În iunie 1933, este hirotonit preot la Biserica Precista Mare din Roman și tot în aceeași lună, pe 15 iunie, este numit paroh la Parohia nou înființată – Goioasa. În august 1947, a avut inițiativa aducerii Sfintelor Moaște ale Cuv. Parascheva.

A fost primul preot al bisericii din parohia Agăș.

Părintele Eugen Berza

Eugen Berza s-a născut în Bacău, în 1925. Puțini cunosc lupta părintelui Eugen Berza – lupta Neamului pentru salvarea ființei sale naționale amenințate cu pieirea. Nu cunoaștem adevărul pentru că el ne-a fost ascuns, ieri ca și astăzi, pentru că au domnit în acel timp și încă domnesc minciuna, fărădelegea și ocara, ocara împotriva adevărului și a slujitorilor lui. Și astăzi aceşti slujitori sunt trași pe roata infamiei.

Părintele Eugen Berza a fost preot la Parohia Poduri timp de doi ani – 1981-1983, remarcându-se printr-o evlavie aparte și un simțământ de trăire a preoției lui Hristos cu totul deosebit, lucru remarcat de cei care l-au cunoscut.

În ziua de 15 august 1996, adoarme întru veșnicie părintele Eugen Berza. În această sfântă zi, „Adormirea Maicii Domnului", Dumnezeu, trimițând îngerii lui, înalță la cer sufletul său înlăcrimat, curmându-i durerile trupului chinuit și vărguit de plumbii cruntului „roșu".

Cel mai vechi slujitor al bisericii scorțene este **preotul Oancea.** Apare într-un document din sec. 16 -1650- emis de Al. Lăpușneanu. Acesta cumpără o parte din satul Bădeşti, vechea denumire a satului Scorțeni, în 1843. Din 1878 până în 1928 principalul preot al bisericii scorțene a fost **Ion Teodorescu** 1850-1928. El slujește în vechiul schit și Biserica Merișor, începând zidirea bisericii de zid în 1906. Tot el scrie prima monografie a satului Scorțeni, la cererea Ministerelor Cultelor. El mai construiește primăria satului, școala veche și școala de meserii.

Preotul **Munteanu Neculai** este un alt slujitor al Bisericii din Scorțeni din 1928, absolvind studii la Facultatea din Cernăuți. Prieten cu Gala Galaction, fiindu-i duhovnic, și cu Ioan Agârbiceanu cu care poartă o imensă corespondență. A fost și publicist la ziarul Lumina din Bacău. Are interviu cu George Bacovia care-l vizita și avea fotografii la Scorțeni

(va urma)

Preot Iulian NEAGU

Pasiune şi rigoare - Mihai Drăgan

S-a născut la 4 decembrie 1937 într-o familie de țărani din satul Viişoara, comuna Târgu Trotuş. După cursurile gimnaziale şi secundare absolvite în Târgu Ocna, s-a înscris la Facultatea de Filologie din Iaşi. A fost profesor de Literatură română al Universității „Alexandru Ioan Cuza" în anii 1960-1993. În acelaşi timp, s-a manifestat ca istoric şi critic literar în presa culturală. A îngrijit ediții de texte literare clasice, iar cercetările mai extinse s-au concretizat în cărți: *Aproximații critice,* 1970, *G. Ibrăileanu*, 1971, *B. P. Hasdeu* (studiu monografic), 1972, *Reacții critice*, 1973, *Lecturi posibile*, 1978, *Eminescu. Interpretări*, 1-2, 1982, 1986, *Clasici şi moderni*, 1987. Unele reviste de profil şi Uniunea Scriitorilor i-au acordat premii între anii 1964 şi 1989. În perioada 1974-1990, a asigurat coordonarea ştiințifică a colecției *Eminesciana* (52 volume), tipărită la Editura Junimea. Mihai Drăgan a făcut parte, ca redactor-asociat, din prima redacție a revistei „Cronica" (1966), rămânând un colaborator frecvent şi fervent al acesteia, în anii următori. Sfârşitul neaşteptat (1 noiembrie 1993) a curmat prea devreme o existență dedicată, cu pasiune şi onestitate, didacticii şi scrisului.

Începuturile. Pe când eram elevi de gimnaziu, cei de pe Gălean (periferie a Târgului Ocnei) şi cei din Viişoara ne întâlneam ducând vacile la păscut pe aceeaşi vale a Găleanului. Încingeam oina şi alte jocuri de odinioară, legând astfel şi prietenii de durată. Pe mine şi pe Mihai ne-a apropiat în special pasiunea pentru istorie şi literatură. În anii de liceu, am ajuns şi la discuții cu subiecte mai serioase. Mihai era un anticomunist convins, un revoltat care se exprima şi în versuri. Mi le citea în mare secret, mai ales că familia sa se afla în atenția *organelor*. Umpluse vreo trei caiete, păstrate cu mare grijă, sub o scândură din prispa casei. îmi spunea uneori că se visează un fel de Tudor Şoimaru (personaj de roman sadovenian), ca să dea de pământ cu toți răii, în numele unei lumi mai drepte decât aceea în care eram nevoiți să

trăim. Pe atunci nu ne puteam permite decât să visăm. Eram ținuți din scurt, cum se spune. La lecțiile de istorie, veneau să asiste activişti ai partidului comunist, încât profesorul Marinoiu nici nu ne privea în ochi când trebuia să spună că în 1918 România ar fi „cotropit" Basarabia, iar în 1940 aceasta ar fi revenit la „patria-mamă", Rusia (!). La română nu erau studiați mari scriitori ca Blaga, Arghezi, Barbu, Bacovia, Goga. În biblioteca şcolii abia de găseam edițiile cronicarilor, dar şi acelea cu multe file rupte, ca să nu aflăm nimic despre actele de jaf practicate de Rusia țaristă în Țările Româneşti. Am avut norocul să câştigăm încrederea preotului Parincu, un om cultivat şi generos, posesor al unei biblioteci bogate, o adevărată comoară din care ne înfruptam adesea, desigur, tot în secret. La el am văzut pentru prima dată, ediții de carte veche, în limbile latină şi greacă.

Farmecul istoriei. Îmi amintesc cât de mult ne emoționa ideea că sub pământul pe care îl călcam (cu picioarele goale!) zăceau, de sute şi mii de ani, osemintele unor oameni trăitori sau doar trecători pe aici, pe drumul către Ardeal sau dinspre Ardeal. Cu gândul acesta am urcat împreună cu Mihai pe plaiul Mastacănului, unde apăreau din pământ relicve ale unei viețuiri de tip Cucuteni, cum aveau să constate arheologii puțin mai târziu. Am încercat să restaurăm obiecte de ceramică din cioburile culese de noi, dar nu ne-a ieşit. Tot pe atunci Mihai m-a dus în şcoala aflată peste drum de casa familiei sale, la învățătorul Ilie Săvescu, un pasionat de arheologie. Ne-a şi fost ghid în micul muzeu improvizat într-o cameră din casa inginerului Nemeşiu (preluată de Stat în interesul învățământului). Acelaşi învățător a făcut săpături şi în Podei, alt sit cucutenian important, şi a înființat un mic muzeu de arheologie în Târgu Ocna, gestionat, prin 1959-1960, de istoricul ieşean C. Buzdugan. Expedițiile noastre în teren au continuat şi mai târziu. De la Mastacăn, pe drumul spre Brăteşti, am cercetat un loc numit La Chimniță (Pivniță!), nişte bolți de piatră prăbuşite, de unde localnicii se aprovizionau pentru construcții. Am vizitat şi biserica Adormirea Maicii Domnului (sub Măgura Brăteşti), construită din lemn de stejar, pe la mijlocul sec. al XVIII-lea. Ceva mai departe ne-am minunat de locul misterios numit La Darabană, unde pământul suna a gol pe o suprafață destul de mare şi pe unde vacile nu aveau voie să pască deoarece, spuneau sătenii, îşi pierdeau laptele. Acest loc se afla la poalele Osoiului. Urcând pe vârful acestui munte, vedeam în zare valea Tazlăului până la Sănduleni şi valea Trotuşului până la Comăneşti. Străjerii de pe acest platou, când vedeau că vin duşmanii, sunau din buciume şi băteau darabana.

Cărțile. În anii de liceu ni s-a alăturat la un moment colegul Aurel Beldea, de asemenea un anticomunist declarat şi ceva mai vocal decât noi, dar tot în limitele necesarei prudenţe. Pe atunci ne-a fascinat o carte plină de cele mai uimitoare ipoteze: *Dacia preistorică*, de N. Densusianu. Eu reuşisem să mai salvez câte ceva din movila de volume „epurate" din biblioteca gimnaziului *Oituz* (transformat de noul regim în „şcoală mixtă"). Foarte interesante pentru noi, viitori profesori, au fost *Istoria Pedagogiei*, semnată de Dr. Petru Pipoş şi tipărită în 1892 la Tipografia Diecesana din Arad, studiul între profesori şi elevi, de Sebastian Popovici (extras din „Revista de Pedagogie", Cernăuți 1939), celebra *Didactica Magna* a lui Ioan Amos Comenius (o traducere de Petru Gârboviceanu, tipărită la Bucureşti în 1921), *Câteva idei asupra educațiunii*, de John Locke, Partea I: *Educațiunea sufletului* (traducere de George Coşbuc, Bucureşti, 1921). Citeam şi comentam împreună fragmente şi idei ignorate cu totul în acei ani, când pedagogii noştri erau intoxicați până la greață cu *Poemul pedagogic* al sovieticului Makarenko (educația prin muncă silnică!). Primele două cărți mai sus menționate i le-am împrumutat lui Mihai şi pe când era student în laşi, iar eu încă nu absolvisem cursul liceal, datorită unui accident. Mai multe pagini poartă semnele lui marginale (un *h* sau *hic* = aici), inclusiv semnătura şi un legat glumeț făcut cu bunul său prieten (şi coleg de cameră), Traian Asăvoaie. O lectură extrem de instructivă a fost şi *Istoria doctrinelor politice* a lui Petre Ghiață, Editura Ideia, Bucureşti, 1938. Această sinteză asupra cugetării politice de la Platon la Vilfredo Pareto oferea curiozității noastre şi concluzii de-a dreptul „periculoase" privind vremelnicia dictaturilor (deci şi aceea a proletariatului!) sau eşecul ideologiei lui Marx. Citez un fragment subliniat apăsat, nu ştiu dacă de Mihai sau de mine: „ *...Experiența regimului proletar, instaurat în Rusia sovietică, serveşte umanității o lecție aşa de aspră, în ceea ce priveşte libertatea, egalitatea justiția perfectă, încât nu ştim cine ar mai fi ispitit să creadă în forma paradisiacă a colectivismului marxist"* (pag. 220).

Tentative publicistice. În viața acelor adolescenți care am fost existau, în afara lecturilor interzise de autoritățile comuniste, şi alte moduri de asumare a unor libertăți ce însemnau creştere şi maturizare. Mi-amintesc că Mihai a avut o bună prietenă, pe numele de familie Olaru. Urma şi ea cursul liceal, într-o clasă inferioară. Într-o vară, fata s-a îmbolnăvit şi, cum chirurgul Vasile Pascal lipsea din oraş, a fost dusă la spitalul din Moineşti, unde s-a stins foarte repede. Se pare că făcuse o peritonită ce ar fi trebuit operată urgent. Prietenul meu a fost foarte afectat de această pierdere. În anii de studenție ieşeană încă nu se împăcase cu plecarea ei neaşteptată. După ce, nu mult după admiterea în liceu, suportase o exmatriculare pentru „vina" de a veni dintr-o familie de aşazişi „chiaburi", moartea fetei a fost încă un eveniment ce l-a determinat să scrie destule versuri pesimiste. Dar viața mergea înainte, iar noi am găsit un alt loc de consumare a energiilor de tineri cărturari: Stația de radioficare a oraşului. În acea oră de seară rezervată prezentării evenimentelor locale, intram şi noi cu mici reportaje şi prezentări de cărți. Mihai prefera clasicii, ferindu-se de literatura propagandistică a momentului. Se înțelege că textele noastre aveau nevoie de avizul dat de raionul de partid. Mi-amintesc de o cronică făcută de Mihai la un spectacol de teatru (de amatori), în care era elogiată interpretarea unei tinere talentate. Culturnicul de la partid a cenzurat numele fetei: tatăl făcuse politică liberală... Mihai a continuat colaborarea radiofonică şi în prima vacanță de student. Numele său devenise de o anume notorietate în Târg. Tot în acea perioadă a început să publice recenzii literare în ziarul *Steagul Roşu* din Bacău.

Profesorul. Deşi devenise universitar (în 1960), iar eu rămăsesem profesor de țară, relația noastră a rămas la fel ca în adolescență. Îl vizitam la Iaşi, la Catedra de Literatură. M-a ajutat mult prin soția sa, doamna Lenuța Drăgan, care îmi punea la dispoziție cărți la Biblioteca Universitară, inclusiv titluri aflate la *secret*. Mi-a fost îndrumător la lucrarea de licență. La prima întâlnire, mi-a cerut să reduc textul la jumătate. M-a chestionat şi asupra unor titluri din bibliografie şi mi-a recomandat să citesc acele cărți din scoarță în scoarță. Comisia de examen mi-a pus întrebări chiar din respectivele lucrări. Am înțeles încă o dată că Mihai era extrem de riguros şi nu accepta jumătățile de măsură. Ne-a invitat, de câteva ori, pe mine şi pe colegul Aurel Beldea, în camera închiriată din strada Profesor Cujbă, 19, apoi în apartamentul din blocul F5, strada Ciurchi. Deşi, cu timpul, au devenit mai rare, întâlnirile noastre au însemnat, între altele, şi o întoarcere reconfortantă în anii adolescenței, cu acele trăiri unice şi experiențe intelectuale ce ne-au marcat definitiv.

Profesor Ion V. BALCANU

Mătănii

Anotimpurile trec prin noi
şi ne lasă-n suflet
muguri albi şi spice
frunze de amurg
şi urme îndelungi de sănii…
Iară din ceasornic, în auz, ne curg
clipele-nşirate-n fir de timp, mătănii.
Tâmpla-mi se brumează în tăcerea nopții
şi ciudat:
mă bucur clipa când s-abate
ciocănind în inimi ca-n canatul porții
chipul frumuseții căutând prin toate.

Valeriu Filimon, *Tărâmuri imaginare – Poezii*, Edit. Paco, Bucureşti, 2001, pag. 30-31.

Toaca, instrumentul care unește inimile

Ziua de 20 august 2019 a fost un prilej de bucurie duhovnicească pentru credincioşii de pe Valea Trotuşului, deoarece, cu binecuvântarea Înaltpreasfinţitului Părinte Ioachim, Arhiepiscopul Romanului şi Bacăului, la Schitul „Sfântul Eftimie cel Mare” din cartierul Poieni al Staţiunii Târgu Ocna, s-a desfăşurat a V-a ediţie a concursului cultural catehetic „Toacă şi ie moldovenească”.

Programul a debutat cu săvârşirea Sfintei Liturghii de către un impresionant sobor de preoţi sub protia părintelui inspector Daniel Ionel Marari, delegatul Înaltpreasfinţitului Părinte Ioachim şi responsabilul activităţilor cu tinerii din partea Biroului de Catehizare al Arhiepiscopiei Romanului şi Bacăului, la altarul de vară al schitului.

A urmat concursul de bătut toaca şi prezentarea de port popular. Cei 46 de participanţi organizaţi în patru grupe de vârstă şi-au demonstrat măiestria în faţa celor prezenţi la eveniment. Câţiva tineri au încântat publicul cu pricesne şi cântece patriotice.

În timpul jurizării, toţi cei prezenţi au fost invitaţi la agapa oferită de părintele stareţ.

Ca o noutate, în acest an, au fost amenajate în curtea schitului ateliere tradiţionale din lumea satului (ţesut la stative, tors lână, împletit lână, bucătărie tradiţională, prelucrarea lemnului), unde tinerii au fost invitaţi să vadă şi să înveţe aceste meşteşuguri.

A urmat momentul premierii, când tinerii participanţi au fost răsplătiţi cu premii şi diplome oferite de organizatori. După acest moment, toţi tinerii şi-au dat mâna formând o inimă uriaşă în jurul bisericii de lemn.

A fost un moment impresionant încărcat de emoţie. S-a demonstrat încă o dată că buna colaborare dintre Parohia Poieni şi Schitul ,,Sfântul Eftimie cel Mare” a dat naştere unui eveniment frumos care a atras tineri din Protoieria Oneşti şi din alte protopopiate.

Mulţumim pe această cale părintelui protosinghel Claudiu Constantin Panţîru, stareţul Schitului „Sfântul Eftimie cel Mare” şi părintelui paroh Cristian Mazilu de la Parohia „Schimbarea la Faţă”, Poieni, pentru dragostea şi dăruirea lor şi, mai ales, pentru iniţiativa de a promova valorile autentice româneşti în zona noastră.

Preot Benone Paul VĂSÂI

ŞCOALA DE VARĂ CREDINŢĂ, JOC, CREAŢIE
Ediţia a III-a, Biserica Buna Vestire Răducanu, Tg. Ocna

Cu binecuvântarea Înaltpreasfinţitului Părinte Ioachim, arhiepiscop al Romanului şi Bacăului, în perioada 29 iulie-3 august 2019, la Biserica Buna Vestire din Tg. Ocna, protopopiatul Oneşti, s-a desfăşurat Şcoala de vară: Credinţă, Joc, Creaţie, ediţia a III-a, program derulat în parteneriat cu Şcoala Gimnazială Nr. 1 şi Şcoala Gimnazială Nr. 2 din Tg. Ocna.

Săptămâna Şcolii de vară a fost binecuvântată de Dumnezeu şi prin prezenţa la festivitatea de deschidere a programului a Părintelui Protopop Ioan Bărgăoanu, iar într-una din zile prin poposirea Părintelui Inspector Daniel Ionel Marari în mijlocul tinerilor.

Activităţile desfăşurate în cadrul programului au fost sub forma Atelierelor, acestea având ca scop educarea copiilor în spiritul ocrotirii şi promovării patrimoniului cultural şi spiritual tradiţional românesc. Fiind anul omagial al satului românesc (al preoţilor, învăţătorilor şi primarilor gospodari), Şcoala de vară, prin logistica programului bine structurat, a îmbrăcat cu demnitate haina unei tabere de vară cu specific cultural-catehetic. Rugăciunea de dimineaţă, imnul ţării noastre, cuvântul de învăţătură, înviorarea şi Atelierele desfăşurate au avut un impact formator care a declanşat sentimentul apartenenţei la neam şi conştientizarea copiilor că sunt fii ai lui Dumnezeu în casa Lui.

Numărul participanţilor din anul acesta a crescut, ajungând la 255 de copii

înscrişi, care sub îndrumarea celor 60 de voluntari au participat la cele 10 Ateliere, zi de zi, timp de o săptămână. Sub coordonarea d-nei profesor Chiticaru Oana, copii împărțiți pe grupe aflate sub ocrotirea Sfinților, (Grupa Sf. Nectarie, Grupa Sf. Efrem, Grupa Sf. Andrei, Grupa Sf. Nicolae etc.) au avut ocazia la Atelierele desfăşurate să înveţe lucruri noi, folositoare şi utile, reuşind să se elibereze de provocările societății contemporane şi să trăiască frumos, după cum copilăria şi vârsta o cer. Cadrele didactice de la cele două şcoli ale oraşului Tg. Ocna, care au fost implicate, au coordonat Atelierele alături de elevii de liceu care au fost plini de viață şi bucurie. Atelierele propuse anul acesta au condensat tradiția neamului românesc, copiii cu vârste cuprinse între 5 şi 14 ani fiind conştientizați de valoarea sfântă a neamului şi de scopul suprem pe care îl au în fața lui Dumnezeu. Atelierul *Hand Made*, Atelierul *de Muzică*, Atelierul *de Pictură*, Atelierul *Joc şi Poveste*, Atelierul *de Gastronomie*, Atelierul *de Dans*, Atelierul *Omul şi Natura*, Atelierul *Tir cu Arcul*, Atelierul *Casa Bunicii*, Atelierul *Tradiție şi Folclor* au fost momente de neuitat care le-au dat copiilor şansa de a vedea viitorul prin prisma înaintaşilor noştri care şi-au început viața sfântă la sat.

Organizarea acestei Şcoli de vară, ajunsă la ediția a III-a, a fost susținută de către Parohia Buna Vestire din Tg. Ocna, care a suportat întreaga bază financiară şi materială. Sub îndrumarea Preotului Paroh Vasile Ion Panțîru, Consiliul Parohial a susținut întreaga activitate, astfel punându-se la dispoziția copiilor şi a voluntarilor toate materialele necesare la fiecare atelier în parte zi de zi: alimente (aluat, zahăr, făină, mirodenii, ulei, esențe, biscuiți, fructe, legume, apă, ceai, cafea, rahat, stafide, margarină, caşcaval, şuncă presată, pâine etc.), papetărie, ață, sfoară, carton, foarfece, hârtie colorată, etamină, lipici, ace, ață colorată, acuarele, bloc desen, creioane colorate, pensoane, materiale sportive (tir cu arcul), boxă, stație, 25 kg argilă pentru modelaj, accesorii pentru modelaj, rame lemn pentru țesut etc. Zilnic, copiii au primit la pauză câte un pachețel (covrigi, fructe, apă, prăjituri, cornuri, gogoşi, limonadă etc.) care în parte au fost dăruite şi de Primăria oraşului Tg. Ocna, oferindu-se astfel să sprijine activitatea.

Ziua de vineri a adus un moment de voie bună pentru părinții copiilor care au fost invitați să guste un porumb fiert şi să asculte cântece populare interpretate de Taraful Casei de Cultură a Stațiunii Tg. Ocna.

Ultima zi a Şcolii de vară a adus bucurie copiilor, întrucât toți au fost premiați, au primit diplome de participare şi dulciuri, iar cei 60 de voluntari au primit certificate de voluntariat, tricouri personalizate, castroane tradiționale şi accesorii tradiționale. Copiii au vizionat la final împreună cu părinții lor filmulețul cu poze pregătit de voluntari şi organizatori. Momentul festiv a fost încheiat cu un cântec învățat la Atelierul de Muzică şi interpretat împreună cu toți participanții Şcolii de vară.

Scopul Şcolii de vară a fost atins, părinții au fost încântați, iar copiii foarte bucuroşi. Manifestându-şi părerea de rău pentru finalizarea activităților, au mărturisit cât de importante şi benefice sunt pentru Biserică, familie şi copii aceste programe care sunt organizate în comunitățile şi spațiile duhovniceşti.

Prof. Oana CHITICARU

Școala de vară: Cultură, artă, spiritualitate, la parohia Sfântul Ioan din Târgu Ocna

Asociația „Sfânta Anastasia Romana”, componenta socială a Parohiei Sfântul Ioan din Târgu Ocna, a organizat, în perioada 19-23 august 2019, a 4-a ediție a Școlii de vară, intitulată anul acesta, „Școala de vară: Cultură, artă, spiritualitate”. Acest eveniment deosebit din comunitate a adunat sub umbrela Centrului „Anastasia”, de curând inaugurat, 170 de copii participanți, 70 de voluntari participanți și 35 de formatori, coordonatori din rândul adulților.

Toate activitățile pregătite au avut rolul de a oferi copiilor ocazia de a învăța lucruri interesante și de a se relaxa prin joc și metode interactive de învățare. Atelierele organizate au fost deosebit de atractive pentru copii, fiind structurate în : Atelierul de spiritualitate, Atelierul Pro Vita, Atelierul de creație, Atelierul de pictură, Atelierul de gastronomie, Atelierul de sport, Atelierul de dezvoltare personală, Atelierul de teatru, Atelierul de muzică și dans.

Fiecare zi a oferit ocazia copiilor de a trece pe la două dintre atelierele organizate, copiii fiind implicați în cadrul fiecărui atelier în jocuri de echipă foarte antrenante și exerciții individuale, participând la concursuri „Știi și Câștigi”, realizând puzzle-uri cu teme specifice din curs, implicați fiind în jocuri de rol, urmărind filmulețe captivante. La gastronomie, copiii au aplicat la propriu regulile de bune maniere la masă chiar în cadrul lecției despre etichetă și comportament civilizat la masă. Între ateliere, copiii s-au bucurat de activități distractive ca tiroliana, trambulina, tir cu arcul, darts, badminton, bălăceală cu apă, fotbal.

Zilnic au fost organizate concursuri de genul: „Cel mai ascultător participant”, sau „Copilul isteț”, sau „Voluntarul zilei”, prin care copiii au fost stimulați să participe cu implicare la activități, fiind recompensați cu diverse obiecte sau suveniruri. Ultima zi a Școlii de vară a fost dedicată spectacolului de premiere, acolo unde fiecare grupă, din cele 7 participante, a avut de pregătit un număr de spectacol, fie teatru, dans, creație etc, din atelierele prin care au trecut. Astfel, ei s-au pregătit temeinic și au făcut fiecare un moment frumos prin care au impresionat „publicul”.

Școala de vară a urmărit nu doar oferirea unui timp de stat cu copiii, în special ai căror părinți lucrează și nu au cu cine să îi lase pe timpul zilei, ci, mai presus decât atât, să contribuie la formarea caracterului tinerilor, la sporirea nivelului lor de cultură. Părinții doresc ca cel puțin o mică parte din vacanța de vară a copiilor să fie dedicată educației. Aceștia vor ca cei mici să își petreacă timpul într-un mod cât mai plăcut, dar și util în același timp. De aceea, am ales să includem în acest program de vară modulele cele mai frumoase și cu cel mai mare impact la copii, care i-au ținut ocupați, în care au aflat informații noi, de interes pentru ei, într-un curs de vară lejer și util în același timp.

De menționat este că acest eveniment s-a făcut prin sprijinul Consiliului Județean Bacău, prin finanțarea nerambursabilă în cadrul proiectului „Județul Bacău : Cultură, creație și tradiție”

Preot Silviu BUTUCARU

Sonata lunii

Plopii-ncremeniți se roagă
cu palmele lipite-n promoroacă.
Luna,
privire rotundă și sihastră,
lunecă rece
prin tăcerea albastră…
Se-nfioară câmpia și steiul…
Cu ochii închiși
ascultăm luna cum calcă
în raze de aur, poleiul…

Valeriu Filimon, *Tărâmuri imaginare – Poezii*, Edit. Paco, București, 2001, pag. 31.

Cătina- ginsengul românesc

„Natura se ocupă, în fiecare clipă, de starea ta de bine.
Nu are niciun alt scop. Nu i te opune”
(Henry David Thoreau)

Una dintre trăsăturile societății noastre moderne, atât de dezvoltate tehnologic, este, aparent paradoxal, nevoia de miracol. Numai în domeniul sănătății este nevoie de zeci şi sute de asemenea miracole. Se aşteaptă remediul care să salveze milioanele de tineri şi copii bolnavi de cancer şi leucemie, medicamentul-minune care să ne scutească de epidemiile de gripă şi hepatită, parcă tot mai agresive şi tot mai greu de ținut în frâu. Încă nu a început să fie căutat, dar cu toții aşteptăm remediul miraculos care să vindece această lume de răutate şi violență…

Şi totuşi, minunile se află atât de aproape de noi! Singurul lucru care lipseşte cu adevărat nu este de fapt miracolul, ci perseverența oamenilor. O linguriță de polen de albine luată o dată la câteva zile nu are niciun efect, în timp ce o cură cu 2-3 linguriţe luate zilnic, vreme de 21 de zile, are un efect tonic excepțional. Exemplul este valabil şi pentru cura cu cătină, care este un adevărat panaceu. Ani de zile, virtuțile cătinei au fost ignorate, tocmai din cauza marii ei răspândiri. Cine să bage în seamă o tufă țepoasă, cățărată pe povârnişurile nisipoase din marginea drumurilor de țară, pe dealurile pietroase ori prin ostrovurile înconjurate de ape?

Poate unii dintre cititori îşi aduc aminte despre minunile domnului profesor biolog Ion Brad, un savant român care şi-a dedicat întreaga viață studiului acestui fruct galben-portocaliu, mic cât un sâmbure de cireaşă, care stă aninat pe ramurile unor tufe albicioase, din toamnă şi până în primăvară, rezistând frigului şi înghețului. Cu extractele din acest fruct, profesorul Brad a vindecat boli dintre cele mai diverse, de la bronşite şi cistite recidivante, până la cancer, leucemie sau chiar a ameliorat efectele devastatoare ale SIDA. Dar înainte de a ajunge medicament, e bine ca ea să fie folosită ca stimulent al sistemului imunitar. Cum se explică forța ei de excepție?

Cătina este un arbust cu o arie foarte mare de răspândire, deloc pretențios şi ale cărui fructe îşi mențin proprietățile benefice pentru organism chiar şi în condiții de ger. Este un remediu natural pentru o multitudine de afecțiuni ale organismului, atât interne cât şi externe.

Se consumă simplă sau sub formă de ceai, sirop, tinctură, pulbere, ulei sau extract din muguri, toate acestea putându-se cumpăra sau prepara chiar în propria bucătărie.

Denumită ştiințific *Hippophae Rhamnoides*, cătina este un arbust fructifer de origine din Asia Centrală, ce poate fi albă, galbenă sau roşie. În România, întâlnim cătina atât în regiunile muntoase cât şi în nisipurile şi pietrişurile litorale. Arbustul este ramificat şi spinos şi creşte între 2 şi 6 metri în înălțime. Frunzele sunt de culoare verde-cenuşiu, au formă alungită şi îngustă, iar florile sunt mici şi apar înaintea frunzelor. Fructele nu sunt mai mari de 1 cm, sunt verzi la început şi, cu cât se coc, capătă culoarea galben-portocalie. Fructul este cel care se foloseşte cel mai mult în industria alimentară, farmacie, silvicultură sau ca plantă ornamentală, dar se obțin diverse preparate şi din frunzele, mugurii şi scoarța de cătină.

Fructele de cătină sunt foarte bogate în vitamina C, de două ori mai bogate decât măceşele şi de 10 ori decât citricele. Mai precis, 100 grame de suc din fructe de cătină conține undeva între 400 şi 800 mg de vitamină C. Fructele mai conțin vitamina A, complexul de vitamine B (B1, B2, B6, B9, colină, inositol), vitaminele E, K, P şi F, celuloză, carotenoide (beta caroten - în concentrație mai mare decât se regăseşte în morcovi, xanthophila), microelemente precum calciu, fosfor, magneziu, potasiu, fier, sodiu, acizi graşi polinesaturați, uleiuri complexe din care se obține uleiul de cătină, uleiuri volatile, flavonoide, pectine, taninuri, serotonină, aminoacizi, fitosteroli şi enzime. Fructele de cătină se recoltează începând din luna august şi până la primul îngheț. Ele rămân pe ramuri chiar şi după căderea frunzelor, fiind grupate mai multe la un loc. Culoarea lor este galbenă-portocalie, iar gustul, acru-astringent, însă pe măsura coacerii şi mai ales după căderea primelor brume devine mai plăcut şi capătă un miros de ananas.

Efect vitaminizant. Fructele de cătină conțin aproape toate mineralele şi vitaminele necesare organismului uman. Un pahar de suc de cătină cu miere, proaspăt preparat, consumat dimineața, va asigura porția de vitamine şi energie pe tot parcursul zilei.

Efect imunostimultor. Cătina ajută organismul să se mențină sănătos şi puternic şi, la nevoie, să lupte împotriva bolilor. Mai mult, are proprietăți antibiotice şi combate direct infecțiile bacteriene.

Efect depurativ. Ajută organismul să elimine toxinele atât din sistemul digestiv cât şi de la nivelul ficatului, contribuind la o mai bună funcționare a acestora.

Efect antioxidant. Cătina este plină de antioxidanți puternici ce ajută la neutralizarea radicalilor liberi, a substanțelor toxice preluate din mediu şi previn apariția celulelor canceroase.

Efect antiinflamator. Cătina este un bun antiinflamator şi antibacterian nu doar la nivel intern, fiind des utilizată şi în tratarea afecțiunilor pielii, rănilor sau arsurilor.

Efect cicatrizant. În administrarea externă cătina are un puternic efect cicatrizant, hrăneşte pielea şi o ajută să se refacă. Poate fi folosită cu succes ca înlocuitor al loțiunilor sau cremelor calmante de după expunerea la soare.

Efect emolient. Sunt multe produse cosmetice în compoziția cărora regăsim cătina sau uleiul de cătină, în special în cremele pentru picioare ce înmoaie pielea şi ajută la refacerea stratului afectat.

Efect citoprotector. Cătina este scutul ce apără celulele organismului de tot ce este toxic şi nociv şi contribuie la menținerea stării de sănătate a organismului.

Cătina se foloseşte în tratamentul ulcerului gastric şi duodenal, al diareei, urticariei, al stărilor

7

alergice, maladiilor neuro-endocrine, reumatismului, afecțiunilor circulatorii şi hepatice, anemiei, alcoolismului, asteniei şi chiar a stresului. Utilizările cătinei au dat rezultate spectaculoase în geriatrie, cătina fiind un excelent antioxidant, iar cercetările recente o recomandă şi în oncologie, în tratamentul cancerului.

De asemenea, cătina este eficientă şi în tratarea hipertensiunii arteriale, a afecțiunilor coronariene, hepatice, gingivale şi oftalmologice. Cătina mai este folosită cu succes şi în tratamentul acneei, a keratozei, în tratamentul leucemiilor şi limfoamelor, a inflamațiilor digestive, în afecțiuni ale aparatului urinar şi ale celui genital, în afecțiuni hematologice, O.R.L, afecțiuni virale şi afecțiuni ale sistemului nervos.

Cătina este şi un excelent tratament naturist împotriva răcelii şi gripei datorită conținutului mare de vitamina C şi un bun cicatrizant al epidermei prin prezența omega 7. Cătina este unul din cele mai eficiente produse naturale care poate fi folosit pentru menținerea frumuseții. Acesta este bogat în acizi graşi omega, cu rol esențial pentru o piele sănătoasă, unghii puternice, păr lucios şi neted. Cătina mai este şi un redutabil antidepresiv, iar administrată regulat ajută la reducerea stresului.

Cătina care creşte în România se remarcă încă o dată ca una dintre cele mai valoroase plante cu uz medicinal şi alimentar din întreaga lume**, nicăieri în lume cătina nu conține atât de multe vitamine, minerale, microelemente, flavonoizi şi aminoacizi ca cea din România**. Iar noi, românii, putem oricând să apelăm la secretele acestei adevărate comori a botanicii naționale.

Cătina este, aşadar, fructul ce face minuni pentru organism, consumată corespunzător. Pentru că nu se găseşte în stare proaspătă decât câteva luni din an, se recomandă să se facă din timp provizii şi să se păstreze cătina la congelator pentru că îşi va păstra intacte proprietățile. E ca şi cum ai avea doctorul acasă.

Presb. Drd. Ing. Nicoleta VARTOLOMEI

Despre lucruri bune

(urmare din p. 16)

Ocna, în calitate de beneficiar. La această întâlnire a participat şi doamna Voicu Elena – director al Şcolii Gimnaziale nr. 1. Prin acest proiect, şcoala va fi reabilitată, sălile de clasă vor fi dotate cu mobilier modern şi aparatură didactică, se vor efectua lucrări de înlocuire a sistemului de alimentare cu energie electrică şi gaze naturale, montarea de echipamente de încălzire şi de iluminat performante etc.

Prin Hotărârea Consiliului Local Târgu Ocna nr. 88, din 20.09.2018, a fost aprobat Acordul de Parteneriat între oraşul Târgu Ocna şi Fundația Terre des Homme – în vederea implementării proiectului „***Construire teren multisport la Şcoala Gimnazială nr. 1, oraş Târgu Ocna, jud. Bacău*“.**

Conform Acordului de asociere, obligațiile oraşului Târgu Ocna au fost următoarele: punerea la dispoziție a unui teren cuprins între 500 şi 800 mp din incinta Şcolii nr. 1; emiterea autorizației de construire şi documentația aferentă, avizele şi acordurile necesare, achiziționarea şi montarea accesoriilor necesare terenului multisport. Astfel, în baza Certificatului de Urbanism emis, administrația locală a asigurat bugetul necesar achitării avizelor, acordurilor, studiilor şi verificărilor necesare documentației pentru obținerea Autorizației de construire. După obținerea tuturor avizelor şi acordurilor, a fost emisă Autorizația de construire şi a fost comunicat ordinul de începere a lucrărilor de execuție.

Lucrările au constat în realizarea unei plăci de beton cu grosimea de 10 cm armată cu plasă sudată, aşezată pe un strat de balast în grosime de 10 cm. Suprafața plăcii este de 578 mp. Finisajul îl reprezintă stratul de uzură din gazon sintetic cu grosimea firului de 20 mm. Terenul multisport este dotat cu două porți din aluminiu cu dimensiunea de 3.00 m x2.00 m, fileu tenis, doua panouri baschet montate în consolă. Terenul este prevazut cu o împrejmuire de 102 m lungime şi înălțime de 6.00 m. Împrejmuirea este realizată din stâlpi metalici cu înălțime de 6.00 m fixați cu praznuri metalice în fundații. Împrejmuirea este închisă cu panouri din plasă de sârmă zincată cu înălțimea de 2 m şi panouri din plasă textilă cu grosimea de 3 mm montată pe o înălțime de 4 m între cota +2.00 m şi +6.00 m. Lucrările menționate au fost finanțate de Fundația Terre des Homme. Conform acordului de asociere, au fost achiziționate şi montate următoarele accesorii: plasa-capac a terenului, instalația de nocturnă şi gradenele, cofinanțare asigurată de la bugetul local. **Valoarea totală a investiției** este de **203.725,62 lei** din care, 51.100,62 lei contribuția oraşului

Târgu Ocna şi 152.625 lei contribuția Fundației Terre des Hommes. În prezent, terenul de sport este finalizat, iar fundația nonguvernamentală care l-a construit îl va dona oraşului Tg. Ocna. Terenul de sport va fi utilizat de către elevii acestei şcoli, dar şi pentru organizarea diverselor competiții între unitățile de învățământ din oraşul nostru. Este o investiție care face mai atractive orele de educație fizică şi dorința de mişcare în aer liber a copiilor.

Vorbind despre şcoală şi copii, informăm cititorii acestei reviste şi despre faptul că au început lucrările prevăzute în cadrul proiectului de investiții „**Reabilitare, modernizare şi dotare grădinița Piticot B, oraşul Tg. Ocna, județul Bacău**”, finanțat cu fonduri de la

Guvernul României prin Programul Național de Dezvoltare Locală, etapa II. Copiii de la această grădiniță, pe durata execuției lucrărilor, își vor desfășura activitatea în spațiile, destul de generoase și frumos amenajate, din incinta Școlii Gimnaziale nr. 1. În curând, sperăm să vă putem informa și despre începerea lucrărilor la celelate 3 obiective finanțate prin același program guvernamental.

Începutul de an școlar a fost pregătit încă din perioada vacanței, astfel că toate școlile au primit elevii în condiții de igienă și siguranță corespunzătoare, prin realizarea unor lucrări de igienizare a sălilor de curs, atelierelor și laboratoarelor, efectuarea reparațiilor curente la instalațiile electrice și de încălzire, asigurarea cu mobilier școlar modern etc.

Șirul lucrurilor bune și frumoase despre care ne-am propus să vă vorbim în acest număr continuă! Au fost reluate lucrările de reabilitare și modernizare a străzilor Pârâul Vâlcica și Poet Ion Grămadă și nu va trece mult până când se vor relua și pe strada Salinei, pe porțiunea pe care lucrările nu au fost realizate. Pe cele două străzi amintite, lucrările au fost sistate întrucât administrația publică locală, cu fonduri de la bugetul local, a realizat racordarea locuințelor la noua rețea de canalizare a orașului, astfel ca, după asfaltare, să nu mai fie nevoie să se intervină pe suprafața reabilitată și modernizată a străzilor. Odată cu executarea lucrărilor pe aceste străzi, se va finaliza proiectul „**Reabilitare străzi în orașul Tg. Ocna, județul Bacău**“, astfel că la totalul străzilor modernizate din oraș se vor adăuga și cei 3.050 ml realizați prin această investiție. Arătam că pe toate străzile ce au fost cuprinse în acest proiect, înainte de asfaltare, cu fonduri de la bugetul local, au fost realizate lucrările de racordare a locuințelor la rețeaua de canalizare, precum și alte lucrări în corpul străzilor, pentru a nu se interveni ulterior asfaltării.

În mijloc de august, ca de mulți ani încoace, am organizat cea de a XIX-a ediție a manifestărilor cunoscute sub denumirea „Zilele orașului“. Au fost 4 zile încărcate de bucurie, cu activități pe gustul tuturor. Pe scena din Parcul Măgura, în fiecare zi au fost prezentate spectacole artistice susținute de formațiile orașului, dar de către invitați speciali care au prezentat ceea ce au mai bun și mai frumos în repertoriul lor. Duminică, pe 19 august, în cadrul aceloraşi manifestări, în incinta Bisericii Precista, autoritățile locale au sărbătorit cuplurile care aniversează 50 de ani de „împreună conviețuire“. Preoții Parohiei Precista, preot Valentin Cojocaru și preot Silviu-Andrei Neicu, au fost alături de autorități la această sărbătoare, oferind în dar cuplurilor sărbătorite câte o icoană.

De câțiva ani, absolvenții Școlii Naționale de pregătire a Agenților de Penitenciare și conducerea acestei școli din orașul nostru organizează în Piațeta Primăriei festivitatea de absolvire, acțiune care s-a desfășurat și în acest an. Pe lângă absolvenți, cadre didactice, părinti și rude, au participat și Domnul Ștefan Șilochi, primarul orașului, și alte autorități locale. A fost prezentă Doamna ANA BIRCHALL, alte cadre din conducerea Ministerului Justiției din țara noastră, dar și din Republica Moldova, având în vedere că la școala din orașul nostru se pregătesc și cadre pentru sistemul penitenciar moldo-venesc. După rostirea jurământului de credință și citirea ordinului de avansare în grad, a fost săvârsită o slujbă de binecuvântare de către preoții capelani și au fost rostite alocuțiuni.

Doamna ANA BIRCHALL, în cuvântul său, a ținut să „*îndemne elevii să fie mândri pentru faptul că sunt prima promoție de agenți de poliție penitenciară, să fie și să rămână oameni, să fie un sprijin în schimbarea în bine a instituției, să contribuie la sporirea încrederii societății în instituția pe care o reprezintă și să nu uite că adevărata valoare a oamenilor e dată de mintea și sufletul fiecăruia*“. Iar comandantul școlii, Domnul comisar șef de poliție penitenciară Vasile Scutaru, după ce a adresat cuvinte de felicitare absolvenților, „*îi îndeamnă pe elevi să aibă mereu în vedere ca uniforma pe care o poartă, drapelul care va flutura mereu deasupra lor, imnul pe care îl vor intona de atâtea ori, jurământul pe care l-au rostit astăzi să rămână simboluri sacre care să îi inspire și să le dea încredere, care să le hrănească zi de zi dragostea față de patrie, mândria de a fi în slujba justiției și puterea de a schimba în bine lumea din jurul lor*“. Manifestările s-au încheiat cu defilarea detașamentelor de absolvenți și a fanfarei care a asigurat fondul sonor al acțiunii, activitate îndelung aplaudată de către cei prezenți.

Acestea au fost câteva dintre activitățile pe care le-am desfășurat în ultima perioadă și pe care am ținut să le prezentăm cititorilor noștri. Vă asigurăm că ne străduim să răspundem cât mai repede cerințelor cetățenilor orașului, să adoptăm împreună cu Consiliul local cele mai bune hotărâri pentru dezvoltarea localității și pentru bunăstarea locuitorilor.

În Biserică este Mântuirea

Trăia un om de treabă, credincios, numai că nu mergea niciodată la biserică. Faptul acesta, însă, îi era spre paguba lui, căci curând putea să pună diavolul stăpânire pe sufletul lui, pentru că nu avea nici o legătură cu Biserica. În nenumărate rânduri, ori de câte ori îl întâlnea, preotul îi spunea să vină la biserică, totuşi el nu asculta chemarea preotului. De aceea, preotul s-a hotărât să meargă odată la casa lui, să stea de vorbă mai mult şi să-i explice ce folositor este pentru sufletul creştinului a lua parte la slujba Sfintei Liturghii.

Era într-o Duminică de iarnă, după masă, când preotul a pornit spre casa lui. Acesta şedea în faţa sobei, când a auzit câteva ciocănituri în uşă. A deschis uşa mirat şi ruşinat, văzând că preotul aştepta să intre în casă. L-a poftit, respectuos, înăuntru şi au început să vorbească. Din vorbă în vorbă, au ajuns şi la problema mântuirii pe care preotul nu voise s-o pună chiar de la început.

– Şi de ce nu vrei să vii măcar odată la biserică, frate?

– Apoi, drept să vă spun părinte, eu socotesc că omul poate fi bun la Dumnezeu şi fără să meargă la biserică. Vedeţi, la biserică vin fel de fel de oameni şi mai mult păcătuieşte creştinul cu ochiul şi cu inima, decât să se îndrepteze. Eu stau Duminica şi sărbătoarea acasă, nu lucrez nimic, îmi fac rugăciunea, nu mă supăr pe nimeni şi cred că-i destul pentru mântuirea sufletului.

– N-ai dreptate, frate dragă. Crezi că dacă nu era nevoie de biserică, dacă nu era ea prevăzută în planul lui Dumnezeu pentru mântuirea omului, s-ar fi înfiinţat şi ar fi dăinuit ea până astăzi printr-atâtea prigoniri prin câte a trecut? *„Afară de Biserică, precum spune Sfântul Ciprian, nu este mântuire”*. În Biserică se găseşte puterea de viaţă. În biserică oamenii sunt toţi deopotrivă, aici se realizează acea minunată solidaritate între ei şi frăţie pe care n-o găseşti nicăieri în altă parte. Dumnezeu, în chip nevăzut şi minunat, prin toată slujba şi lucrarea din biserică, aprinde focul dragostei şi al credinţei în sufletele oamenilor şi astfel noi putem mai uşor să împlinim voia cea sfântă a Lui. Hai să citim câteva locuri din Sfânta Carte. Mântuitorul spune aşa de limpede: „Rămâneţi în Mine şi Eu în voi. Precum mlădiţa nu poate să aducă roade de la sine dacă nu rămâne în viţă, tot aşa nici voi, dacă nu rămâneţi în Mine. Eu sunt viţa, voi sunteţi mlădiţele. Cel ce rămâne în Mine şi Eu în el, acela va aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteţi face nimic. Dacă cineva nu rămâne în Mine se aruncă afară ca mlădiţa şi se usucă” (Ioan 15, 4-6). Cum ar putea cineva să rămână în Hristos, dacă se desparte de Biserică, adică de trupul Său? Când spunem că Biserica este trupul lui Hristos, nu-i numai un fel de a vorbi, ci este o realitate pe care ne-a arătat-o aşa de frumos şi de limpede Sfântul Apostol Pavel, când face o comparaţie între Biserică şi Hristos şi între bărbat şi femeie. Iată textul: „Pentru că bărbatul este cap femeii, precum şi Hristos este capul Bisericii, trupul Său, al cărui Mântuitor este…” (Efeseni 5, 23). Apoi Sfântul Apostol Pavel vorbind despre felul cum trebuie să-şi iubească bărbatul pe femeia sa, scrie: „Căci nimeni, vreodată, nu şi-a urât trupul său, ci fiecare îl hrăneşte şi îl încălzeşte, precum Hristos Biserica, pentru că suntem mădulare ale trupului Lui, din carnea Lui şi din oasele Lui” (Efeseni 5, 29-30). Prin urmare, ca mădulare ale Domnului Hristos, noi trebuie să rămânem în Biserică, altfel nu suntem mădularele Lui şi El nu ne este Mântuitor. Aceasta este voia şi rânduiala Domnului Hristos şi fiecare creştin trebuie să le împlinească. Altădată, cu alt prilej, Domnul spune aşa: „Adevăr, adevăr grăiesc vouă: de nu veţi mânca trupul Fiului Omului şi de nu veţi bea sângele Lui, nu veţi avea viaţă întru voi” (Ioan 6, 33). Unde să mănânce creştinul trupul Domnului şi să bea sângele Lui, în Taina Sfintei Împărtăşanii, dacă se desparte de Biserică? Cum poate cineva să aibă viaţă întru El, dacă se desparte de Domnul Vieţii? Dacă nu se împărtăşeşte cu Domnul Vieţii? Cine se înstrăinează de Biserică, i se răceşte dragostea şi credinţa şi puţin mai lipseşte până să le piardă cu totul. Am să-ţi mai dau şi un alt exemplu! Şi preotul luând cleştele de foc, a scos un cărbune aprins din sobă şi l-a pus deoparte. Peste câteva minute i-a spus: pune mâna pe acest cărbune. Vezi că nu te mai frige? S-a stins repede, fiindcă n-a mai avut legătură cu focul din sobă. Aşa este şi cu focul credinţei şi al dragostei de Dumnezeu din sufletul omului. Se stinge repede dacă omul nu stă în legătură cu Biserica unde este izvorul nesecat al dragostei şi al credinţei.

Vă mulţumesc părinte, a răspuns credinciosul. Mi-aţi luminat mintea. De astăzi înainte voi fi şi eu în rândurile adevăraţilor credincioşi. Voi veni cât mai des la biserică. Voi sta în strânsă legătură cu toată lucrarea dumnezeiască din Sfânta Biserică, fiindcă nu vreau să-mi pierd sufletul.

Preot Dr. Dumitru I. BODALE,
Trăiri în Hristos,
Colecţia Teologică „Cuvântul Vieţii”, 1985, Detroit, Michigan.

Colegiul de Redacţie

Preşedinte: **IPS Dr. Ioachim, Arhiepiscopul Romanului şi Bacăului**
Consultant: **Preot Ioan Bârgăoanu, Protoiereu de Oneşti**

Redactor-şef fondator: **Preot Petru Roncea**

Redactori: **Preot Dr. Daniel Nichita, Preot Vasile Panţiru, Preot Cristian Mazilu, Preot Constantin Genes**

Corector: **Teofil Roncea**

Colaboratori: **preoţii, profesorii şi oamenii de suflet şi de cultură ai staţiunii Târgu Ocna şi de pretutindeni**

Revista «Sarea pământului» se află sub ascultarea duhovnicească a Arhiepiscopiei Romanului şi Bacăului. Articolele spre publicare se primesc prin membrii Colegiului de Redacţie şi nu se returnează.

Adresa Redacţiei: *Preot Petru Roncea, B-dul Ferdinand I, Bl. F3, Sc. A, Ap. 7, Târgu Ocna, Jud. Bacău; tel. 0234/340481; 0741/089798 e-mail: petruroncea@yahoo.com*

Tipărit la S.C. MAGIC PRINT S.R.L. Oneşti Tel/Fax 0234-319.810

ISSN 1841-7760